

A low-angle photograph of several children reaching their hands up towards a green and black ball suspended in the air. The children are smiling and looking up, creating a sense of joy and aspiration. The background is a bright, overcast sky.

FERD

Oslo-satsingen

En læringsreise fra 2022 til 2025

Våren 2025

Den delte byen

Tallene er ikke til å ta feil av. Forskjellene mellom rik og fattig i Oslo fortsetter å øke. Byen er nærmest delt i to, og postnummeret ditt er med på å styre livet ditt på godt og vondt. Det påvirker levekårene dine, sjansene for at du gjennomfører en skolegang og det påvirker arbeidslivet ditt. Og da er spørsmålet: Hva vil skje i en by som er litt mindre delt?

Innhold

Del 1

Starten på Oslo-satsingen

Starten	3
Ellingsrud for alltid	4
De sentrale spørsmålene	5
Og slik jobbet vi	6

Del 4

Forbi systemhindringer

Tre programmer for økt inkludering	46
• Skolen kan bli for alle	47
• Bærekraftige idrettslag	49
• Verdens viktigste jobb	51

Del 2

Organisasjonene vi støttet

Oversikt over organisasjonene	10
Fortellinger	
• Et bokseeventyr	19
• Barna ingen kunne nå	22
• Alt på ett brett	24
• Plass til å være - rom til å bidra	26
• Folkemøte i snøen	28

Del 5

Full fart videre

Litt smartere og bedre	54
Endringene vi vil bidra til i fremtiden	55
8 gode råd til politikere våre i Oslo	56
Hvordan går vi videre?	60

Del 3

Utfordringene som sendte arbeidet vårt i nye retninger

Fra enkeltorganisasjoner til lokale nettverk	32
• Ellingsrud	36
• Romsås	39
• Stovner	42

8

gode råd til
politikerne
våre i Oslo

Det du holder i hånden er historien om oppstart av Ferd Oslo-satsing. Det er fortellingen om hvorfor vi ønsket å bidra til å utjevne de økende sosiale forskjellene i hovedstaden, og om hva som skjedde da vi satte i gang for tre år siden. Det er også fortellingen om organisasjonene vi har samarbeidet med, menneskene og systemene vi har møtt, og resultatene vi har oppnådd. Men kanskje er det mest av alt fortellingen om det vi har lært – om hvordan vår forståelse av virkeligheten har endret seg i takt med nye erfaringer og ny kunnskap.

Én ting man lærer ganske raskt i et sånt arbeid, er viktigheten av å gjøre ting sammen. Vi trenger alle gode krefter på laget, og vi trenger folkevalgte som på best mulig måte hjelper alle oss andre å gjøre byen litt mer hel. Gjennom tre år har vi investert for å skape sosial endring. Nå vil vi gjøre mer av det som virkelig fungerer. Med bakgrunn i alt vi har lært og alt denne rapporten skal fortelle deg om – her er våre råd basert på arbeidet vårt så langt.

...les mer om disse rådene på side 56–59, men først...

1 Ikke tro at dere sparer penger ved å kutte!

Løsningen er ikke å kutte, men å finansiere sosiale tiltak på nye måter som både skaper forutsigbarhet og treffer bedre. Det er absolutt mulig!

2 Bli verdens beste samarbeidspartner!

Oslo kommune må bli bedre på å samarbeide med private aktører. Vi har noen ideer! Og skal vi snu den negative spiralen, må private, offentlige og ideelle aktører jobbe sammen.

3 Bruk nye modeller for samarbeid i områdesatsingen!

Områdesatsingen har for det meste ikke lyktes i å skape varig endring. "Collective Impact"-modellen tar utgangspunkt i et flerpartssamarbeid og langsiktig forpliktelse. Vekten ligger på innbyggerinvolvering, delt datagrunnlag og robuste samarbeidsstrukturer. (Vi forklarer mer senere!)

4 Gi elevene lik mulighet for støtte!

Supplerende læringsarenaer er redningen for mange elever. La oss sammen sørge for at de får det beste og mest tilgjengelige tilbudet vi kan skape. Det forandrer liv.

5 Skap et arbeidsmarked for unge som varer!

De unge vil, de unge kan og de unge trenger å få arbeide. Samtidig må dette gjøres på en bærekraftig måte som også tar hensyn til arbeidsgiver. Her er mulighetene store – la oss fikse det sammen!

6 Hjelp idrettslagene, men hjelp dem smartere!

Idrettslag i ressursutsatte områder har dårligere forutsetninger for å skape en bærekraftig økonomi. Viljen er der, men ofte mangler kapasitet og stabile inntekter. Vi ser at de kan finansieres smartere.

7 Slipp gründerne til!

Gründere representerer endring og fremtidshåp. Vi må anerkjenne skaperkraften som bor i Oslos borgere og legge til rette for flere gründere i og fra ytre by.

8 Tilrettelegg for byutvikling!

Mange vil engasjere seg i byutvikling, hvis de får slippe til. Kommunen kan skape varig verdi ved å legge til rette for langsiktige partnerskap i ytre by. På Romsås er en storstilt kunst-satsing avhengig av kommunens strategiske grep!

Del 1

Starten på Oslo-satsingen

Starten

2022 var et år preget av store politiske omveltninger, krig og globale utfordringer. Norge var, som resten av verden, på vei ut av en pandemi som skulle få store ettervirkninger, ikke minst blant de unge i samfunnet. Også i Norge viste forskningsrapporter at tilliten til offentlige institusjoner var på vei ned.

Samtidig var Oslo kommunes områdesatsinger halvveis i sin andre planperiode. Siden 2007 hadde kommunen jobbet aktivt for å løfte flere av de mest utsatte områdene på østsiden av byen. Til tross for dette, viste statistikkene at den negative utviklingen vedvarte. Ingen vet hvordan ting ville sett ut uten områdesatsingene, men det er også et faktum at den på dette tidspunktet ikke hadde ført til betydelige varige endringer. Kanskje var denne utfordringen vanskelig å løse for det offentlige alene? I kommunens eget evalueringsarbeid ble verdien av samarbeid mellom offentlige og private aktører trukket frem. Oslo kommune ønsket å styrke denne type samarbeid ytterligere.

For oss i Ferd Sosiale Entreprenører (FSE) var dette en åpenbar mulighet. Vi hadde erfaringen, nettverkene og ressursene som trengs for å bidra i møtet med disse store samfunnsutfordringene. Dessuten hadde vi både lyst, vilje og nysgjerrighet, og ikke minst: En grunnleggende tro på at alle mennesker fortjener like muligheter – uavhengig av bakgrunn eller postadresse.

Siden 2009 har Ferd, med Johan H. Andresen i spissen, investert i og støttet utviklingen av en lang rekke sosiale entreprenører. Gjennom et investeringstankesett som ofte er forbeholdt finansverden, har vi investert kapital, nettverk og kompetanse med mål om å bygge bærekraftige løsninger med sosial avkastning. Det har gjennom årene resultert i mange nye virksomheter som har blitt viktige bidragsytere i samfunnet.

Samtidig ser vi at de mest forretningsmessige selskapene ikke nødvendigvis nådde bredt nok ut i de mest ressursutsatte delene av byen vår, eller til dem som trengte det mest. Skulle vi utgjøre en forskjell der ressursene var knappe og utfordringene sammensatte, så måtte vi tenke nytt. Oslo-satsingen vår trengte rammer for å jobbe annerledes og med nye løsninger. Vi ville arbeide mer i partnerskap og på tvers av ulike aktører. Vi ville – enkelt og greit – bruke alt det vi kunne for å gjøre den delte byen litt mer hel.

Der startet Ferd Oslo-satsing.

Og dessuten er det personlig for oss...

Foto av Ole Walter Jacobsen

Ellingsrud for alltid

– Det jeg tenker, er at dette er Oslos mest undervurderte områder, sier Morten Borge.

Konsernsjefen i Ferd vokste opp i en leilighet sammen med moren sin, i en av de lave murblokkene på Ellingsrud.

– Å bekjempe sosialt utenforskap og å sørge for gode oppvekstmiljøer på Oslos østkant, er en av de aller viktigste oppgavene politikerne våre har. Og sånn ting ser ut nå, så gjør de ikke nok. *Vi gjør ikke nok.*

Borge husker en barndom der han sprang inn og ut av blokkene i området, hadde venner med bakgrunn fra hele verden og elsket skolen, selv om mediene omtalte den som «gettoskole». Vennene hans gikk forskjellige veier i livet, men de færreste av dem endte opp med høyere utdanning.

Først da Borge ble voksen, skjønte han hvor ulike mulighetene i hovedstaden faktisk var.

– Det er et paradoks hvor mye vi snakker om forskjellene på by og land i Norge, mens det samtidig er sånn at forskjellene mellom Grefsen og Grorud, eller mellom Skøyen og Stovner, faktisk er større, sier han.

Det var en lærer på Hellerud videregående skole som oppfordret Morten til å studere, noe som forandret livet hans. Sammen med Katinka Greve Leiner, direktøren for Ferd Sosiale Entreprenører, har han gjennom flere år diskutert hvordan Ferd kunne bidra mer målrettet til sosial endring.

– For meg er Oslo-satsingen personlig, sier Borge.

– Det handler ikke bare om at jeg har vokst opp der jeg har, men også om at jeg ser hvor viktig dette er for oss alle fremover, hvor viktig det er for byen vår. Det vi gjør nå, vil få konsekvenser i de neste hundre årene – ikke bare for Oslo, men for Norge. Dette handler om å utnytte et enormt og undervurdert potensiale. Og skal vi få til det, er vi nødt til å redusere forskjellene, vi må balansere ut mulighetene.

Det kommer generasjoner med Oslo-borgere som i tiårene fremover skal bygge og forme byen de er del av. De er nødt til å kunne føle seg som en del av den, uansett hvor de vokser opp, og de må ha muligheter til å prege livene og omgivelsene sine.

– Morten Borge

Oslo-satsingen

Målet med Oslo-satsingen er å gi ungdom i områder med levekårsutfordringer bedre muligheter. Det handler om å sikre tilgang til gode fritidstilbud, hjelp til å fullføre videregående skole og støtte for å komme inn i arbeidslivet. Hensikten er å jevne ut forskjeller og gi flere unge like sjanser – uavhengig av bakgrunn.

De sentrale spørsmålene

Å jobbe for at alle i Oslo skal ha like muligheter, er å jobbe med en rekke forskjellige og innimellom uklare størrelser. Dersom vi skulle lykkes i å oppnå effektiv endring, var vi nødt til å få en klar forståelse av hvor vi stod. Bak Oslo-satsingen lå det derfor noen helt sentrale spørsmål.

Hva består limet i et samfunn av? Hva er det som binder oss sammen? Skal man endre en by, skal man takle kompliserte og etablerte forskjeller i et samfunn, må alle gode krefter jobbe sammen. Vi ville ikke bare pirke i overflaten og mane til samarbeid, men faktisk gjøre vårt beste for å bidra til reelle og langsiktige samfunnsendringer i samarbeid med andre. Vi visste at vi ville koble på flere aktører og legge til rette for samarbeid på tvers av tradisjonelle skillelinjer. Og at vi med tiden ville finne ut mer av hva som virkelig fungerer, og deretter skalere dette. Oslo er en liten by i et lite land – det er ingen grunn til at vi ikke skal kunne gjøre noe med avstandene i den.

*Alle talenter og ideer er
nødvendige for å møte
fremtidens utfordringer*

*Hvordan kunne vi få til mest mulig med
de ressursene vi hadde tilgjengelig?*

Hvor er behovet størst?

*Og hvilke endringer er det
faktisk behov for?*

Og slik jobbet vi

Vi satte rammer

Vi valgte å avgrense målgruppe, geografi og kjerneområder for Oslo-satsingen. For det første mener vi at alt vi gjør for byens fremtid, er nødt til å starte med barna og ungdommene i den. Satsingen ble avgrenset til fire bydeler: Alna, Grorud, Stovner og Søndre Nordstrand. Dette er bydeler som over flere år har vært omfattet av Oslo kommunes områdesatsinger, der behovene er størst, men potensialet for reell endring kanskje enda større.

Kjerneområdene vi valgte å prioritere var: Fritid, skolefravall og arbeidsinkludering. Disse er alle avgjørende i et menneskes liv, og de henger sammen.

Tanken var at disse avgrensningene ville gi bedre forutsetninger for gode, konkrete og mer forpliktende samarbeid. De tillot oss å komme tettere på både aktørene og menneskene vi ønsket å nå, og samtidig få god innsikt i både systemer og strukturer, og i lokale erfaringer og behov. Avgrensning gir større nærhet, og nærhet gir tillit.

Vi kom raskt i gang med å støtte gode organisasjoner

Vi ville hoppe i det. Det vi trengte var å gjøre erfaringer i den virkelige verden og bygge nettverk. Ungdommen i disse bydelene fortjener løsninger som skulle vært på plass for lenge siden. Derfor var vi tidlig ute med å gi støtte til organisasjoner som allerede jobbet med problemstillingene vi ønsket å adressere. Vi ville finansiere konkrete aktiviteter og prosjekter, slik at de kunne nå ut til flere, og med tiden ville vi hjelpe dem å stå på egne ben med solide og varige tilbud til målgruppene deres.

Vi inngikk samarbeidsavtaler med tolv organisasjoner. Noen av dem kjente vi godt fra før, andre så vi et potensiale i. De hadde alle ulik størrelse, metodikk og organisasjonsform, men et felles mål i det å skape positive endringer, og et felles verdigrunnlag bygget på inkludering, deltakelse og sosial likeverdighet.

Skulle satsingen vår lykkes, var det vesentlig at fellesskapet mellom organisasjonene ble styrket. Vi inngikk treårige samarbeid, med ønske om å gi hver enkelt organisasjon stabilitet og forutsigbarhet. Det ga tid til å bygge relasjoner – både mellom oss og organisasjonene, men også på tvers av dem. Ved utgangen av 2024 hadde vi inngått samarbeid med totalt 15 organisasjoner.

Vi jobbet systematisk

Med støtte i nyere forskning søkte Oslo-satsingen å gå bak tallene, og undersøke de strukturelle årsakene til forskjellene i arbeidstilknytning, fritidsdeltakelse og frafall. Målet var å forstå hva som førte til utenforskap, snarere enn å begrense seg til å beskrive symptomene. I samarbeid med Rambøll kartla vi årsakene til skolefrafall og lav arbeidsdeltakelse på Oslos østkant. Dette kunnskapsgrunnlaget gir et helhetlig bilde av hvordan ulike årsaker henger sammen. Det ble også tydelig at strukturelle forhold spiller en stor rolle, og raskt bidrar til skjevfordeling av ressurser og muligheter.

Ved hjelp av interne ressurser i Ferd bygget vi deretter en database som gav oss oversikt over en rekke levekårsdata for bydelene våre. Vi kartla hvilke organisasjoner og tiltak som allerede fantes, og vi sammenlignet dette med hvor våre organisasjoner traff. Denne dataen var verdifull for de vurderingene og avveiningene vi gjorde de første årene av Oslo-satsingen.

Etter å ha skaffet oss oversikt, utviklet vi en endringsteori. Hensikten var å tydeliggjøre hvor vi faktisk kunne gjøre en forskjell, og å finne ut hvilke organisasjoner som mest effektivt kunne bidra.

Var det én ting kunnskapsgrunnlaget fortalte oss, så var det at det fantes mange sammensatte årsaker til utenforskap. Det var urealistisk å forsøke å løse alt, men det var også åpenbart at vi sto i en posisjon til å gjøre en forskjell – og at det var et uforløst potensial i kreftene som allerede fantes ute i bydelene. FSE ønsket å bidra med det vi kunne best: Katalytisk kapital som kan forløse sosial effekt. Vår portefølje av samarbeidsorganisasjoner skulle bidra til å nå de sosiale målene, slik de ble beskrevet i endringsteorien – et viktig verktøy som hjalp oss å prioritere og styre innsatsen.

Samarbeidspartnere

Da vi startet arbeidet med Oslo-satsingen, visste vi ikke hvilken sentral rolle stiftelsene kom til å spille. De har støttet opp om satsingen og sett potensialet i mange av våre samarbeidsorganisasjoner. De har bidratt med kapital og kompetanse, og vi har gått sammen, sterkere, inn i felles prosjekter og organisasjoner.

... og vi utforsket vår rolle

Oslo-satsingen skal gjøre byen litt mer hel, og da må alle talenter og ideer mobiliseres. Det handler om partnerskap, og det handler om innovasjon, datadrevet innsats og målrettede tiltak. Om samarbeid som fungerer i praksis. Ettersom det allerede fantes tydelige lokale og kommunale krefter, var vi nødt til å finne den posisjonen der vi som privat aktør kunne ha størst mulig innvirkning.

Vi ville derfor jobbe med aktører vi visste hadde gjennomføringsevne, tillit i lokalmiljøet og konkret kompetanse, de som faktisk nådde frem til menneskene i bydelen.

Vi ville være kommunens aller beste samarbeidspartner, men vi ville ikke løse det offentliges kjerneoppgaver. Gjennom dialog, gjensidig nysgjerrighet og åpenhet har vi bygget partnerskap forankret i tillit.

Innimellom har vi gått foran, ledet vei og lagt ny retning, men først og fremst har vi ønsket å bruke vår posisjon og kapital på en strategisk måte. Vi har bygget nettverk og broer, fylt mellomrom og støttet de menneskene og aktørene som står i dette arbeidet hver eneste dag. Vi har også identifisert behov og introdusert nye løsninger. På den måten har vi forsøkt å maksimere virkningene av de allerede eksisterende tiltakene – og supplert med nye.

Som sosial investor handlet det ikke om å eie løsninger, men om å komme inn med et nytt og litt annet blikk, og å forsterke og løfte de løsningene som allerede fungerte.

Del 2

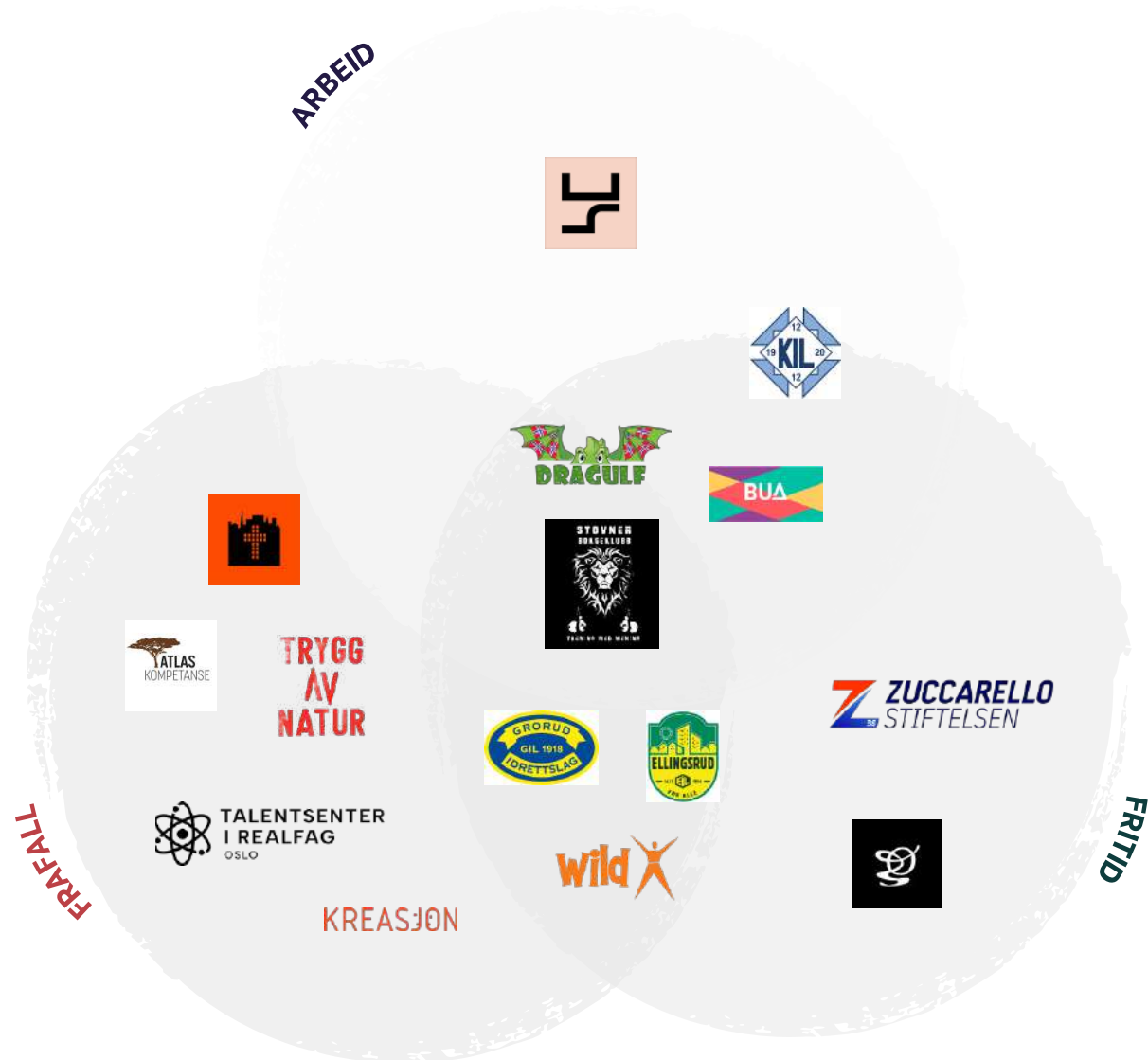
Organisasjonene vi støttet og hva de har gjort

Oversikt over organisasjonene

I Oslo-satsingen startet vi altså med femten organisasjoner i porteføljen som vi mente kunne bidra til positive endringer i bydelene våre. Organisasjonene hadde ulike tilnærminger og metoder, men likevel et tydelig felles mål: Å styrke fritidsdeltakelsen, bidra til å redusere skolefravall og øke arbeidsinkludering.

Her er en kort presentasjon av dem, og noen ord om reisen vi har hatt sammen gjennom Oslo-satsingens første år.

Siden januar 2025 har porteføljen blitt utvidet med flere nye organisasjoner: Flexid Stiftelsen, Mappeløs AS, Forandringshuset Ellingsrud, Verdens Viktigste Jobb, og et samarbeidsprosjekt med NFF og Omar Elabdellaoui.

Dragulf Ungdomssjakkklubb

Om organisasjonen

Dragulf er Norges største ungdomssjakkklubb, med rundt 1000 medlemmer i Oslo og Akershus. Klubben tilbyr et bredt og inkluderende aktivitetstilbud som kombinerer breddesatsing og talentutvikling med lavterskeltilbud rettet mot barn og unge. Aktivitetene omfatter spillkvelder, kurs, skolemesterskap, turneringer, leirer og opplæring av unge trenere. Klubben arbeider målrettet for å rekruttere flere jenter til sjakken, og ser sjakk som et verktøy for mestring, konsentrasjon, inkludering og sosial tilhørighet.

Tiltak i Oslo-satsingen

Dragulf tilbyr ukentlige sjakkvelder med undervisning og spilling på fire skoler; Linderud, Rommen, Høybråten og Rosenholm samt arrangerer avsluttende turneringer hver termin. I tillegg tilbyr Dragulf fire uker med sommersjakkskoler, der unge trenere også får mulighet til arbeidserfaring. Sommersjakken gjennomføres av erfarne instruktører, og i tett samarbeid med skoler og foresatte.

Finansiering

Oslo-satsingen og Gjensidigestiftelsen

Periode

2023-2024

Målgruppe

Alle barn og unge i Oslo øst og sør. Tiltaket er åpent for både nybegynnere og mer erfarne sjakkspillere.

Utvalgte resultater

- Etablert 4 nye sjakktilbud ved skoler i Oslo sør og Groruddalen.
- Inntil 25 barn per skole, organisert i stabile grupper.
- 62 barn fra deltakende skoler ble nye medlemmer i Dragulf.
- 15 barn har gått videre fra introduksjonsaktivitet til deltakelse i turneringer, leirer og klubbtilbud.
- Sommersjakkskolene samlet til sammen 400 barn på Ellingsrud og Mortensrud.

Trygg av natur AS

Om organisasjonen

Trygg av natur (TAN) er et ideelt foretak som arbeider med folkehelse og livsmestring. Deres visjon er at alle barn og unge skal våkne og tenke: «Dette får jeg til». Gjennom aktiviteter som Naturskoler, etterutdanning for ansatte i skolen og kurs i verdibasert ledelse, fremmer TAN trygghet, medbestemmelse og tilhørighet. Helt sentralt i arbeidet er måten å møte mennesker vi har eller kjenner ansvar for: *Spør, Lytt og Anerkjenn*.

Tiltak i Oslo-satsingen

TAN arbeider langsiktig og helhetlig med utvalgte skoler, med mål om å skape reell endring i møte mellom voksne og barn. Arbeidet kombinerer praksisnære kurs, oppfølging, felles verdigrunnlag og naturbaserte læringsarenaer. TAN tilbyr et helhetlig opplegg for barn, unge og skoleansatte som består av fire hovedelementer:

- Etterutdanning i folkehelse, livsmestring og TAN-veiledning for ansatte i grunnskolen (5-9 dager).
- Naturskoletilbud (12 turer over 12 uker) for elever på mellom- og ungdomstrinn
- Personalseminar (3-5 timer per skole) som rekrutteringstiltak og bidrag til kulturendring i hele personalet
- Verdibasert ledelse, samarbeid med skoleledelsen for å fremme en helhetlig praksis med vekt på tillit, medbestemmelse og tilhørighet for både ansatte og elever

Finansiering

Oslo-satsingen

Periode

2022-2024

Målgruppe

- Innbyggere - hovedsakelig voksne og unge voksne (fra ca. 18 år og oppover, men også yngre gjennom Unlimited Ung) som har ideer til hvordan lokale sosiale eller miljømessige utfordringer kan løses, og som ønsker støtte, verktøy og nettverk for å utvikle og prøve ut disse ideene som sosiale virksomheter.
- Bydeler og samarbeidspartnere som ønsker å legge til rette for nabolagsinkubatorer som støtteapparat for sosialt entreprenørskap og innbyggerdrevne løsninger.

Utvalgte resultater

- Gjennomført programmet ved 13 grunnskoler.
- 64 deltakere har fullført etterutdanningsprogrammet.
- 114 elever har deltatt på Naturskolen.
- Gjennomført personalseminarer ved 8 skoler.

Klemetsrud Idrettslag

Om organisasjonen

Klemetsrud Idrettslag (KIL) er et fleridrettslag i Søndre Nordstrand som tilbyr aktivitet innen fotball, håndball, badminton, bordtennis, turn, diskolf, futsal og allidrett for barn. Idrettslaget har etablert en solid ungdomssatsing med mål om å være en inkluderende arbeidsgiver og tilby ungdom meningsfulle og trygge arbeidsplasser knyttet til idrettsaktivitetene i klubben.

Tiltak i Oslo-satsingen

Klemetsrud IL har fått støtte til å skape meningsfulle og inkluderende ungdomsarbeidsplasser i idretten. Gjennom tiltaket har klubben kunnet ansette ungdommer, hvorav flertallet jobber som trenere innen fotball, håndball, bordtennis, turn, allidrett og badminton. KIL gir ungdommene sin første arbeidserfaring i trygge rammer, med opplæring i arbeidslivets spilleregler, relevante kurs og tett oppfølging. Klubben har innført nye strukturer for onboarding og opplæring, og jobber målrettet med å styrke kapasiteten til å følge opp ungdommene på en god måte.

Finansiering

Oslo-satsingen

Periode

2023-2024

Målgruppe

Ungdommer i alderen 13-19 år.

Utvalgte resultater

- Ansatt 109 ungdommer (53 jenter og 56 gutter) som trenere/aktivitetsledere.
- Ungdomstrenere innen 6 ulike idretter.
- Gjennomført 3 velkomstkurs i 2024 med opplæring i skattekort, timelister, arbeidskontrakter og trenerrollen.

Wild X

Om organisasjonen

Wild X er Norges eneste flerkulturelle friluftsliv- og miljøvernorganisasjon. De arbeider for å skape inkluderende møteplasser i naturen der alle kan delta på like vilkår uavhengig av tro, kjønn, legning, opprinnelse eller bakgrunn. Organisasjonen kombinerer friluftsliv, folkehelse og miljøengasjement, og har lang erfaring med å bygge robuste fellesskap gjennom lavterskel og rusfrie aktiviteter i naturen.

Tiltak i Oslo-satsingen

Tiltaket ble igangsatt høsten 2023, og har som mål å gi ungdom og unge voksne tilgang til friluftsliv og naturopplevelser de ellers ikke ville hatt. De tilbyr opplæring i jakt, fiske og friluftsliv i trygge og inkluderende rammer. Wild X er et tilbud for alle ungdommer, men har et særlig fokus på dem som står i fare for å falle utenfor tradisjonelle fritidstilbud, og som trenger alternative arenaer for mestring, fellesskap og tilhørighet til natur og nærmiljø.

Finansiering

Oslo-satsingen

Periode

2023-2024

Målgruppe

Barn, ungdom og voksne, 12-25 år.

Utvalgte resultater

- Gjennomført overnattingstur i samarbeid med Ung Bjørndal, med 15 ungdommer.
- Tilrettelagt skoleaktivitet med kanoopplæring i samarbeid med Haugen skole.
- Etablert samarbeid med skoler for oppfølging av elever med behov for alternative læringsarenaer.
- Tilbudt kurs i jegerprøven, isredning, førstehjelp og fiske, som ledd i et helhetlig opplegg for læring og mestring.

ØST KUNST

Om organisasjonen

ØST KUNST er en kunstforening med røtter fra Groruddalen. Foreningen har som mål å eksponere Oslo for ny kunst og nye kunstnere, og arbeider for å løfte frem flere flerkulturelle kunstnere innen det tverrkunstneriske feltet fra østkanten, på tvers av ulike plattformer. Siden 2017 har foreningen arrangert utstillinger, aktiviteter, workshops og andre kunstrelaterte tiltak i samarbeid med innbyggere, kunstnere og institusjoner. Med en nomadisk tilnærming har ØST KUNST vært til stede på flere scener i Oslo, med særlig vekt på hele Groruddalen.

Tiltak i Oslo-satsingen

I 2023 finansierte Oslo-satsingen et forprosjekt der ØST KUNST fikk i oppdrag å kartlegge behov, muligheter og aktuelle samarbeidspartnere for å etablere en kunstarena på Romsås i bydel Grorud. Gjennom dialog med lokale aktører, kunstnere og innbyggere bidro ØST KUNST til å konkretisere målgruppen, definere arenaens funksjon, samt teste ut tiltak som kan gjøre kunst mer tilgjengelig for barn og unge i området.

Finansiering

Oslo-satsingen og Sparebankstiftelsen DNB.

Periode

2023-2024

Målgruppe

Barn og unge, beboere og lokale aktører på Romsås.

Utvalgte resultater

- Testet ut ulike kunstworkshops og aktiviteter gjennom et midlertidig prosjekttrom.
- Involverte ungdom gjennom opprettelsen av ungdommenes kunstråd på Romsås, som har medvirket i utformingen av kunstprogrammer.
- Bidratt til økt samarbeid lokalt med Deichman Romsås, Bydel Grorud og skolene.
- Testet ut kunstaktiviteter sammen med Bjøråsen skole på Romsås.

Stovner Bokseklubb

Om organisasjonen

Stovner Bokseklubb er en verdidrevet, frivillig organisasjon som tilbyr lavterskel og inkluderende idrettsaktiviteter for barn, ungdom og voksne i Groruddalen. Klubben drives av trenere med både idrettsfaglig og barnevernsfaglig kompetanse. Gjennom boksing kombinert med relasjonsbyggende arbeid styrker klubben deltakernes selvfølelse, disiplin, struktur og evne til livsmestring, både i og utenfor ringen. Styret består hovedsakelig av unge voksne med lang fartstid i klubben, noe som sikrer kontinuitet, eierskap og forankring i miljøet.

Tiltak i Oslo-satsingen

Stovner Bokseklubb tilbyr et gratis og fleksibelt treningstilbud til barn og unge i sårbare livssituasjoner, i samarbeid med skoler, barneverntjenesten, kriminalomsorgen, NAV og Frisklivssentralen. Aktivitetene omfatter individuell og smågruppebasert trening på dagtid for ungdom utenfor skole eller arbeid, samt styrking av kveldstilbudet.

Finansiering

Oslo-satsingen og Anthonstiftelsen.

Periode

2024

Målgruppe

Tiltaket retter seg mot barn og ungdom i alderen 8-23 år med økt risiko for utenforskap og skolefravall, ungdom som er i tiltak fra barnevernet, kriminalomsorgen eller NAV, samt personer med utviklingshemming og eldre med Parkinson. Det er også et særlig fokus på jenter med flerkulturell bakgrunn og unge voksne utenfor skole og arbeid.

Utvalgte resultater

- Økt antall medlemmer fra 320 til 700.
- Ansatt 5 ungdomstrenere.
- Etablert samarbeid med med to videregående skoler.
- Utvidet treningstilbudet til 7 dager i uken.

Talentsenteret i realfag

Om organisasjonen

Talentsenteret i realfag ved Oslo Vitensenter tilbyr et samlingsbasert fordypningstilbud til elever med stort læringspotensial i matematikk, naturfag og teknologi. Gjennom en praktisk og tverrfaglig tilnærming kombineres komplekse faglige teorier med kreative, utforskende aktiviteter. Tilbudet er utviklet for å møte behovet til elever som trenger større faglige utfordringer enn det den ordinære skolen kan tilby.

Tiltak i Oslo-satsingen

I Oslo-satsingen retter Talentsenteret innsatsen mot elever fra Oslo Øst og Sør. Målet er å redusere sosiale ulikheter i tilgang til faglige fordypningstilbud for elever med stort læringspotensial. Tiltaket bygger på et helhetlig elevsyn, der det legges vekt på både faglig utvikling og elevenes sosiale og emosjonelle behov. Mange av elevene opplever utenforskap i vanlig skolehverdag, og Talentsenteret gir dem et inkluderende fagmiljø preget av tilhørighet og mestring.

Finansiering

Oslo-satsingen

Periode

2022–2024

Målgruppe

Elever fra 7.–10. trinn og VG1–VG2 med stort læringspotensial.
Lærere og skoleledere som trenger kompetanseheving om denne elevgruppen.

Utvalgte resultater

- Det er etablert filialer ved Bjerke og Bjørnholt videregående skole.
- Totalt 192 elever har fått tilbud gjennom satsingen.
- 125 lærere har deltatt i ulike kompetansehevingstiltak.
- 128 skoler har vært involvert gjennom rekruttering og samarbeid.

Ellingsrud IL

Om organisasjonen

Ellingsrud IL er et fleridrettslag stiftet i 1974, med sterk forankring i nærmiljøet. Klubben tilbyr fotball, håndball, innebandy, tennis og allidrett. Allidretten er en viktig rekrutteringsarena for barn i alderen 4–7 år.

Tiltak i Oslo-satsingen

EIL skal styrke sin rolle som en samlende kraft i nærmiljøet ved å rekruttere flere barn og unge til idretten, og utvikle seg som en trygg og inkluderende arena for aktivitet og fellesskap. Klubben skal jobbe mer systematisk med å koordinere aktivitetstilbud, sikre god oppfølging av trenere og frivillige, og gjøre det enklere for nye familier å finne veien inn i idrettslaget. EIL skal også styrke samarbeidet med skoler og fritidsklubber i området, slik at flere barn og unge får tilgang til et aktivt fritidstilbud der de bor. Gjennom bedre struktur og kapasitet i driften skal klubben bli en enda sterkere aktør i sitt nærmiljø.

Finansiering

Oslo-satsingen

Periode

2024

Målgruppe

Barn, unge og unge voksne (ca. 5–23 år) i Ellingsrud-området, med vekt på de som står i fare for å falle utenfor eller som mangler tilgang til organiserte fritidsaktiviteter.

Utvalgte resultater

- Etablert samarbeid med to lokale skoler for å nå elever på 5.–7. trinn.
- Driftsansvarlig for 2 BUA-avdelinger, og 1 under utvikling i samarbeid med Furuset IF.
- Ansatt 25 ungdommer i idrettslaget og som forbilder.
- 54 familier har fått økonomisk støtte til treningsavgift og medlemskontingent.

Kreasjon

KREASJON

Om organisasjonen

Kreasjon er et ideelt, ikke-kommersielt selskap som tilbyr skoleutviklingstjenester i pedagogisk bruk av digitale verktøy. Selskapet tilbyr kurs, veiledning og støtte til lærere og skoler for å utvikle mer inkluderende og motiverende undervisning, gjennom å styrke den digitale didaktiske kompetansen og skape læringsopplegg med både faglig og sosialt utbytte for elevene.

Tiltak i Oslo-satsingen

Kreasjon har samarbeidet med skoler om å utvikle gamingrom som alternative læringsarenaer for elever med behov for tilpasset opplæring. Retningen ble imidlertid justert underveis på grunn av utfordringer med infrastruktur, organisering og forankring i skolene. Tiltaket ble videreført som et kompetansehevingsprosjekt ved Lofsrud skole, der lærere på 8. trinn fikk opplæring, modellering og oppfølging i bruk av Minecraft EDU i undervisningen. Elevene jobbet med temaer som bærekraft og samarbeid, og lærerne testet ut undervisningsopplegg i egne klasser.

Finansiering

Oslo-satsingen

Periode

2022–2023

Målgruppe

Ungdomsskoleelever
Lærere og skoleledere

Utvalgte resultater

- Ti lærere deltok i et kompetansehevingsprogram som en del av prosjektet.
- Undervisningsopplegget ble gjennomført med 149 elever.
- Levert workshoper til lærerne og modellering for både elever og lærere.
- Utviklet og testet ut evalueringsverktøy i samarbeid med skolen.
- E-læringsprogrammet ble gjort tilgjengelig for hele skolen i ett år.

Robust

Om organisasjonen

Robust er Kirkens Bymisjons lavterskel samtaletilbud for barn og unge i Osloskolen som strever med konflikter, psykiske utfordringer og situasjoner som ofte fører til skolefravær og utenforskap. Det kreves ingen henvisning eller diagnose for å få hjelp, og oppfølging tilbys innen kort tid.

Tiltak i Oslo-satsingen

Robust har etablert et lavterskel samtaletilbud på Stovner, tilgjengelig to dager i uken, som bygger på et helhetlig og styrkebasert syn på barn og unge. Samtidig er det etablert en samskappingsplattform med offentlige og ideelle aktører for å styrke innsatsen lokalt. Robust tilbyr også kurs i styrkende samtaler for ansatte i skole og ulike bydelstjenester, med videre veiledning for å sikre praktisk bruk.

Finansiering

Oslo-satsingen og Kvalifondet

Periode

2024

Målgruppe

- Barn og unge i skolealder
- Foreldre og foresatte
- Skole- og bydelsansatte
- Lokale aktører og frivillige organisasjoner

Utvalgte resultater

- Etablert et lokalt samtaletilbud på Stovner, med åpning to dager i uka.
- Gjennomført kompetansehevingskurs i styrkende samtaler for skole- og bydelsansatte, med påfølgende oppfølging.
- Etablert samskappingsplattform med bydel Stovner, lokale skoler og ulike frivillige aktører.

Atlas kompetanse

Om organisasjonen

Atlas Kompetanse jobber for å forebygge utenforskap og frafall blant barn og unge med flerkulturell bakgrunn, blant annet gjennom styrket skole-hjem samarbeid. De har lang erfaring med kultursensitivt arbeid og tilbyr flerspråklig veiledning til både skoler og foreldre.

Tiltak i Oslo-satsingen

Tiltaket ble igangsatt høsten 2022 og har utviklet seg fra å bestå av enkeltstående aktiviteter til et mer langsiktig arbeid med kapasitetsbygging i skolene. Arbeidet skjer i tett samarbeid med skoleledelse, FAU og andre lokale aktører, og har som mål å utvikle gode og bærekraftige metoder for å involvere foreldre i mangfoldige skolemiljøer. Tiltaket har særlig bidratt til å styrke foreldrenes rolle som aktive medspillere i barnas skolehverdag, spesielt i nærmiljøer der språklige og kulturelle barrierer tidligere har stått i veien for god involvering.

Finansiering

Oslo-satsingen og Sparebankstiftelsen DNB

Periode

2022-2024

Målgruppe

Foreldre og skoleansatte

Utvalgte resultater

- Tilstede på 10 grunnskoler og én videregående skole.
- Samarbeidet med: 210 fagpersoner/skoleansatte.
- Direkte nytte for 914 foreldre/foresatte.
- Indirekte nytte for 1102 barn og unge.

Grorud IL

Om organisasjonen

Grorud Idrettslag er en tradisjonsrik klubb som arbeider for å gjøre idrett tilgjengelig for alle barn og unge i Groruddalen. Klubben har vært aktiv innen en rekke idretter og har markert seg nasjonalt, blant annet som beste klubb i Norway Cup flere ganger, særlig med jentelag. Grorud IL arbeider for å skape åpne og inkluderende idrettsarenaer med høy kvalitet, både for breddeidrett og spillerutvikling. De siste årene har klubben vært gjennom en strategisk omorganisering hvor prosjekter og tiltak samles under én portefølje, med mål om å møte barn og unges behov på tvers av aktiviteter og tjenester.

Tiltak i Oslo-satsingen

Gjennom prosjektet Groruddalen Grasrottrening, støttet av Oslo-satsingen, samarbeider Grorud IL med åtte andre klubber for å styrke barneidretten, senke terskelen for deltakelse og sikre god kvalitet på tilbudene. Klubben kombinerer lavterskel aktivitetstilbud med tett oppfølging av barn og familier som står i fare for utenforskap, og har ansatt en miljøarbeider for å forsterke dette arbeidet. Grorud IL spiller en sentral rolle som brobygger mellom barn, familier, skoler og lokalt foreningsliv.

Finansiering

Oslo-satsingen og Kvalifondet

Periode

2024

Målgruppe

Barn mellom 6-10 år, med vekt på de som ikke deltar i organisert idrett eller har lav og uregelmessig deltakelse.

Utvalgte resultater

- Formalisert samarbeid med 8 idrettslag og foreninger i Groruddalen.
- Gjennomført 150 fotballøkter.
- Registrert >3500 deltakertimer.
- Gitt individuell oppfølging i tilknytning til aktivitetene til 25 barn.

Zuccarello-stiftelsen

Om organisasjonen

Zuccarellostiftelsen arbeider for å redusere utenforskap blant barn og unge i Norge ved å bidra til økt deltakelse i organisert og egenorganisert idrett og fysisk aktivitet. Stiftelsen støtter tiltak som fremmer inkludering, likestilling og helse og livskvalitet.

Tiltak i Oslo-satsingen

Gjennom Oslo-satsingen bidrar stiftelsen med økonomisk støtte til enkeltpersoner og klubber for å sikre at barn og unge med svak økonomi får delta i fritidsaktiviteter. Stiftelsen gjennomfører også større inkluderende arrangementer som Joshua King Football Camp, et gratis fotballakademi for barn og unge i Groruddalen.

Finansiering

Oslo-satsingen

Periode

2022-2024

Målgruppe

Barn og unge som står i fare for å falle utenfor organiserte fritidsaktiviteter eller egenorganisert aktivitet fra bydelene Alna, Grorud, Stovner og Søndre Nordstrand.

Utvalgte resultater

- Personstipendordning
 - 70 barn og unge har fått dekket utgifter til utstyr, transport eller deltakeravgift.
 - 48 familier har mottatt støtte til utstyr, transport eller deltakeravgift.
 - 37 idrettslag har fått støtte til utstyr, transport eller deltakeravgift.
- Joshua King Football Camp
 - 1575 barn og unge har deltatt på sommercampen.
 - Av deltakerne var 525 jenter og 1050 gutter.
 - Campen ble arrangert i samarbeid med 11 klubber i Groruddalen.

BUA

Om organisasjonen

BUA er en nasjonal ideell organisasjon som tilbyr gratis utlån av utstyr til sport, lek og friluftsliv for å gjøre det enklere for barn og unge å delta i varierte fritidsaktiviteter. Målet er å senke økonomiske og praktiske barrierer for deltakelse, slik at flere kan prøve nye aktiviteter, oppleve mestring og sosial inkludering, og finne varige interesser som styrker folkehelse og livskvalitet.

Tiltak i Oslo-satsingen

Gjennom Oslo-satsingen har BUA etablert fem nye BUA-satellitter: Prinsdal, Haugerud, Ammerud, Vestli og Ellingsrud. Avdelingene bemannes av ungdom i deltidsstillinger og fungerer som tilgjengelige arenaer der barn, unge og familier kan låne utstyr tilpasset lokale behov. BUA samarbeider med bydeler og idrettslag for å sikre forankring og drift, og jobber strategisk med å utvikle modellen som både lavterskel fritidstilbud og arbeidspraksis for ungdom.

Finansiering

Oslo-satsingen

Periode

2022-2024

Målgruppe

Barn, ungdom og familier.
Ungdom og unge voksne (14-25 år) som får deltidsjobb i BUA

Utvalgte resultater

- 5 nye BUA-avdelinger er etablert.
- 26 ungdommer og unge voksne er ansatt og opplært i 2024.

Norge Unlimited

Om organisasjonen

Norge Unlimited er en kompetanseaktør som fremmer ideelt sosialt entreprenørskap i lokalsamfunn. De etablerer og støtter såkalte nabolagsinkubatorer, hvor innbyggere med ideer for å løse sosiale og miljømessige utfordringer får veiledning, verktøy og støtte til å utvikle egne sosiale virksomheter. Organisasjonen startet med Tøyen Unlimited i 2015 og har siden utviklet et nasjonalt nettverk med inkubatorer blant annet på Romsås og i Søndre Nordstrand. Norge Unlimited samarbeider med kommuner og bydeler for å mobilisere lokal kapasitet, skape arbeidsplasser og bidra til mer inkluderende og bærekraftige lokalsamfunn.

Tiltak i Oslo-satsingen

Norge Unlimited bidrar til å etablere og videreutvikle nabolagsinkubatorer i Groruddalen og Søndre Nordstrand. Inkubatorene gir støtte til innbyggere som ønsker å utvikle sosiale virksomheter med lokal effekt, og fungerer som arenaer for kompetanseutvikling, nettverksbygging og samskaping. Norge Unlimited bistår bydeler med forankringsarbeid og oppstart, tilbyr faglig veiledning og verktøy, og styrker feltet for ideelt sosialt entreprenørskap i Norge.

Finansiering

Oslo-satsingen

Periode

2023-2024

Målgruppe

- Innbyggere – hovedsakelig voksne og unge voksne (fra ca. 18 år og oppover, men også yngre gjennom Unlimited Ung) som har ideer til hvordan lokale sosiale eller miljømessige utfordringer kan løses, og som ønsker støtte, verktøy og nettverk for å utvikle og prøve ut disse ideene som sosiale virksomheter.
- Bydeler og samarbeidspartnere som ønsker å legge til rette for nabolagsinkubatorer som støtteapparat for sosialt entreprenørskap og innbyggerdrevne løsninger.

Utvalgte resultater

- To nabolagsinkubatorer er etablert og i drift.
- Totalt 134 sosiale virksomhetsideer er utviklet eller testet ut.
- 35 nye Unlimitere ble rekruttert i 2024.
- Hver inkubator har til enhver tid mellom 10 og 25 aktive Unlimitere.
- 525 frivillige har deltatt i aktiviteter initiert av Unlimitere.
- 52 Unlimitere har startet egne sosiale virksomheter med ansatte.
- 65 % av Unlimiterne er kvinner.
- 80 % av Unlimiterne oppgir at de har bidratt til positiv utvikling i sitt nærmiljø.

”

*De som ikke er velkomne
andre steder, er akkurat
de jeg vil ha her*

Et bokseeventyr

Mojtaba Ameri var skeptisk. Han var en av grunnleggerne av Stovner bokseklubb – en klubb der han selv trente som ungdom, og som han etter hvert overtok ansvaret for som hovedtrener og styreleder. Selv hadde han alltid ment at boksing var en effektiv måte å lære seg å mestre nerver og sinne på, at det er en vei inn til selvtillit og sjelero. Han visste at klubben han selv hadde vært med på å bygge opp, klubben som lå der han hadde vokst opp, var noe som kom mange av de lokale ungdommene til nytte. Da han ble kjent med Hina Zaidi, så han raskt potensialet hennes. Hina er utdannet barnevernspedagog og introduserte en miljøterapeutisk tilnærming i klubben. Sammen utviklet de seg til et sterkt team som bygget klubben videre, og med Hina med som kvinnelig trener kom stadig flere jenter inn i klubblokalene. Mojtaba Ameri var, kort sagt, takknemlig for alt han hadde fått til, og for rollen han fikk spille i ungdommenes liv. Men nå kom det altså noen fra Ferd, noen som ønsket å finansiere det han drev med, og Ameri var skeptisk.

«For meg handler det om å gi tilbake, det har aldri handlet om penger», fortalte han i det første møtet med Oslo-satsingen. «Jeg har drevet frivillig i 20 år og nå skal jeg liksom få betalt? Hva gjør det med engasjementet mitt, og hva gjør det med meg?» Ameri var ikke spesielt interessert, men han var også et tydelig eksempel på de lokale verdiene og kreftene Oslo-satsingen mener vi er nødt til å bygge opp under. Månedene gikk, og det ble flere møter.

For mange organisasjoner og prosjekter er det lett å havne i en tralt der de er avhengig av tilskudd, av søknader som må behandles, av at det blir et «ja» og ikke et «nei» for at driften skal kunne fortsette. Med Mojtaba Ameri og Hina Zaidi var det motsatt, de drev kun med frivillighet og hjerte. Oslo-satsningens folk møtte dem en rekke ganger, ble kjent og bygget opp en felles tillit rundt hva satsingen faktisk ønsket å få til. Og da vi til slutt tenkte at nå kan vi ikke mase mer, nå er vi nødt til å finne noen andre, så kom Mojtaba og Hina én dag og sa de var klare. Mojtaba hadde i tillegg, etter mange års arbeid med barn og unge, fullført en bachelor i barnevernspedagogikk.

«Hvis dette skal bli jobben min, vil jeg nå ut til de jeg ikke har nådd», sa Ameri. Han ønsket å starte et treningstilbud også på dagtid, for å nå unge som av ulike grunner hadde falt ut av skolen.

«De som ikke er velkomne andre steder, er akkurat de jeg vil ha her», fortsatte han. Det gjaldt også folk med utviklingshemninger. Ameri ville starte para-boksing, han ville nå de som hadde autisme og Parkinson, han ville vise hele lokalsamfunnet at boksing virkelig er for alle.

I januar 2024 begynte Oslo-satsingen å jobbe med Stovner bokseklubb. Mojtaba Ameri hadde et bredt nettverk, men vi kunne hjelpe å koordinere og synliggjøre klubbens arbeid. Vi kunne hjelpe dem å få tilgang på kommunale midler, og på å samarbeide med skoler, kriminalomsorgen og barnevernet i området – alt med håp om å gjøre bokseklubben til en bærekraftig effektiv kraft på Stovner. Stovner bokseklubb vil alltid være hans, men vi vil hjelpe ham å gjøre den til akkurat det han har drømt om – et tilbud som bygger fellesskap og forandrer liv i bydelen.

Det siste året har medlemstallet økt fra 300 til 700. Over 25 prosent av medlemmene er jenter, noe som er høyt innen det som tradisjonelt har vært en mannsdominert idrett. Stovner bokseklubb finner stadig nye talenter rundt omkring i Groruddalen, og de produserer mange gode kampboksere som Magnus Nygård og Laven Soufi. Men viktigst av alt: De skaper ledere, de bygger fellesskap og de fortsetter å gi unge mennesker akkurat det Ameri hele tiden har villet gi videre: Mestring, selvtillit og sjelero.

Antallet øker

Det siste halvåret har medlemstallet økt fra 300 til 700. Over 25 prosent av medlemmene er jenter, noe som er høyt innen det som tradisjonelt har vært en mannsdominert idrett.

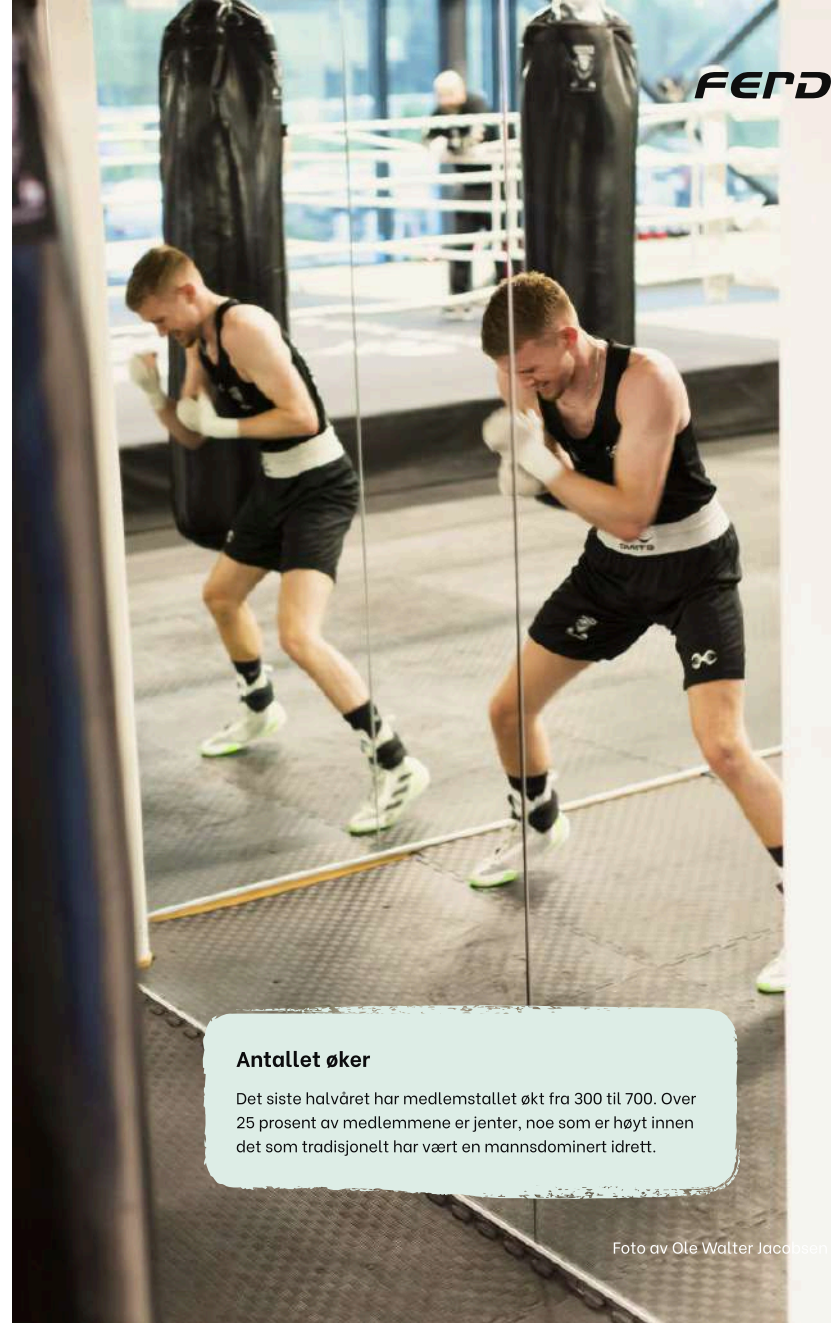

Foto av Ole Walter Jacobsen

”

Vi rekrutterer mange barn og unge, men vi vet også veldig godt at det finnes grupper vi ikke når frem til

Barna ingen kunne nå

«Vi rekrutterer mange barn og unge», fortalte lederne i Grorud IL. «Men vi vet også veldig godt at det finnes grupper vi ikke når frem til».

Det er vanskelig å overvurdere verdien av idrett i et lokalsamfunn. Derfor var idrettslagene blant de aller første Oslo-satsingen var i kontakt med. Grorud IL kunne fortelle at de mottar både støtte og midler, men at pengene som regel er prosjektbaserte og øremerket, noe som gjorde det vanskelig med forutsigbar drift. De fortalte dessuten om disse gruppene av barn, som de ikke lyktes i å nå. Spesielt gjaldt dette unge jenter med flerkulturell bakgrunn. Beskjeden fra Grorud IL var klar: «Det vi gjerne vil er å finne ut hvem det er vi ikke klarer å rekruttere, og hvorfor det er sånn».

Oslo-satsingen finansierte derfor et lavterskel treningstilbud som var gratis for de aller yngste barna. Barna kom ofte i følge med foreldrene sine. Det førte til at mange foresatte møtte opp med barna sine, og det skapte en arena der idretten og lokalmiljøet lærte hverandre å kjenne. Det virket lovende med tanke på målet om å øke antallet medlemmer, men det viste seg senere at veksten ikke var like sterk som man hadde håpet. Etter å ha undersøkt hvorfor, viste det seg at årsakene var sammensatte. På den ene siden handlet det om økonomi – mange familier hadde rett og slett ikke råd til å la barna sine delta.

Sammen med Zucarello-stiftelsen sørget vi for en løsning for familier som ikke hadde råd til trenings- eller medlemsavgift. Personstipendordning ga barna en reell mulighet til å bli del av idretten, og ordningen ble gjennomført på en diskret og respektfull måte, slik at familiene og barna opplevde å bli møtt med verdighet.

Men det handlet også om noe dypere: Mangelen på tillit. Idrettslaget erfarte at selv om mange barn kom i følge med foreldrene sine, var det langt fra alle som tok kontakt. Tvert i mot holdt flere seg i bakgrunnen. Denne innsikten ble et viktig vendepunkt. Skal idretten være inkluderende, må den ikke bare være tilgjengelig – den må også oppleves som trygg. Vi økte derfor støtten til Grorud IL slik at de kunne ansette en person som hadde både tid og kompetanse til å følge opp barn og familier som var vanskeligere å nå enn andre. Vi vet at deltagelse i fritidsaktiviteter reduserer risikoen for både frafall i skolen og arbeidsledighet. Derfor er vi glade for at et av de tydeligste resultatene av Oslo-satsingen er at medlemstallene i de lokale idrettslagene øker.

Foto av Rolf E. Wulff/Akers Avis Groruddalen

*Rekruttering er at barnet kan
komme et sted hvor det føler seg
sett og kjenner at folk bryr seg.
Rekruttering er at barnet kan si:
“Her føler jeg meg hjemme”*

Alt på ett brett

Sjakkklubben Dragulf er et annet satsingsprosjekt som har opplevd dramatisk økning i rekruttering. Klubben drives av den norske sjakklegende Simen Agdestein og stormester Olga Dolzhykova, som har doktorgrad fra idrettsuniversitetet i Kyiv.

«Når jeg tenker på det nå, så har Oslo-satsingen fått meg til å tenke på hva rekruttering faktisk er», forteller Dolzhykova.

«Rekruttering er å bygge relasjon, det er at barnet kan komme et sted hvor det føler seg sett og kjenner at folk bryr seg».

Oslo-satsingen ønsket å innføre skolebaserte tilbud på østkanten av Oslo, slik at enda flere barn og unge kunne rekrutteres til en lokal sjakkklubb. Et godt eksempel på hvor effektivt dette kan gjøres, er Linderud skole. Der ble sjakk-kurset en integrert del av tilbudet til elevene, og det fantes dessuten lærere som var sjakk-interesserte og gikk inn på trenersiden. En av de store fordelene med sjakk er hvor enkelt det er å organisere. Har du et brett og noen brikker, så har du en vei inn i et univers fylt av dramatiske konkurranser, av både lek og læring, og viktigst av alt: Fellesskap. Nettopp fordi det effektivt lar seg kombinere med skole, og fordi sjakk er et språk de fleste familier snakker, så blir det en god arena for rekruttering. Dragulf har fått erfare at sjakk er stort også på østkanten av byen, de

har samarbeidet med skoler og arrangerte sjakk-kurs om kveldene og i sommerferien.

Resultatet har vært et stort tilsig av nye spillere. Under en sjakkturnering på Rådhuset sist sommer, kom en av de beste spillerne bort for å takke Olga Dolzhykova. Han var tidligere elev ved Linderud skole, og fortalte at han aldri ville startet med sjakk om ikke det var for Dragulfs tilbud på skolen.

«Det er da det blir personlig, når du får se at det faktisk forandrer liv», sier Dolzhykova og fortsetter: «Og alt dette har fått meg til å tenke på rekruttering, på hva det virkelig innebærer. Rekruttering er at barnet kan si: Her føler jeg meg hjemme».

Sjakk er, som all annen idrett, både et fellesskap og en slags treningsarena for mennesket. Idretten lærer oss å mestre følelser, å vinne og å tape, å jobbe for å nå et mål, og å lære å forholde oss til hverandre. Gjennom Oslo-satsingen har medlemstallene hos våre samarbeidsorganisasjoner økt, og tilgangen til utstyr og lokaler er både bredere og bedre enn det var tidligere. Dessuten er samhandlingen på tvers av organisasjonene styrket. Vi mener idretten er en grunnsten i lokalsamfunnet, og vi vil fortsette å jobbe for at den har best mulig vilkår for å nå flest mulig barn og unge.

Foto av Ole Walter Jacobsen

”

Ambisjonen er at alle barn og unge skal våkne opp om morgenen og tenke: “Dette får jeg til!”, og at de kjenner seg klare for utfordringene de måtte møte. Og veien dit? Vel, den går via en skogssti.

Plass til å være - rom til å bidra

Frafall i skolen var et av hovedområdene Oslo-satsingen rettet seg inn mot. Det er et stort og variert arbeid, og det er mye som kunne vært trukket frem, men det er vanskelig å komme utenom organisasjonen Trygg av natur, som bruker skogen og naturen som arena for livsmestring og læring. Trygg av Natur gir elever, og ofte de elevene som trenger det mest, en helt annen inngang til hva læring faktisk vil si. Hos Trygg av natur, er det eleven selv som får velge veien. Ofte starter den med klissvåte adidas-sko i en liten myr i marka med ungdom i altfor tynne jakker, men når de er ved veis ende i programmet, så er det med kunnskapen om hvordan å tenne opp et bål, eller verdien av å følge kjente stier og å tørre å prøve nye. Trygg av natur lar ungdommene lære i den virkelige verden, ikke bare bak en pult. De lærer vekk gleden i lyden av en skog og følelsen av endelig å finne frem til et ensomt vann. De lærer ungdommene verdien av samarbeid, og gir dem eierskap til akkurat den veien de velger. Beslutninger tas ikke ut fra regler alene, men gjennom refleksjon og hensyn – til fellesskapet, til naturen de ferdes i og til seg selv. Naturen har det med å ta oss tettere på menneskene i oss – og østkantbydelene er omgitt av nesten endeløs, vakker skog.

Oslo-satsingen har finansiert plasser for både lærere og elever i Trygg av Natur sine programmer. Erfaringene er åpenbare: Elevene lærer på en måte de aldri ville gjort i skolen. De blir møtt på en annen måte enn de er vant til, og det gjør noe med dem.

Flere lærere har i etterkant fortalt at de har begynt å flytte deler av undervisningen ut av klasserommet. De opplever økt trygghet i klasseledelsen og en sterkere relasjon til elevene sine. Når man av og til kan gi slipp på behovet for kontroll, oppstår det rom for mer kreativitet, fleksibilitet og varierte læringsformer. Og vi er helt sikre på at dette er en måte å nå elever som ellers ville funnet en vei ut av skolen. Så mye av møtet med elevene handler om å kontrollere og styre det de gjør for at de skal nå de voksnes mål. Noen trenger å få lov til å finne sin egen vei – i samarbeid med skole, familier eller barnevern – men alltid med det samme målet for øyet: Hva skal til for at akkurat den ene ungdommen finner sin vei, sin måte å lære og vokse på, sin trygghet?

Vi tror på bedre balanse mellom kontroll og autonomi og nytenkende og annerledes læringsarenaer!

”

*Vi trenger nabolag der
skolen og familiene
kommuniserer*

Folkemøte i snøen

I begynnelsen av januar 2025, den dagen Oslo snødde ned, og bussene stoppet og hele byen stod stille, strømmet hundrevis av innbyggere på Ellingsrud gjennom ettermiddagsmørket og inn mot skolebygget. De kom for å snakke om lokalmiljøet sitt, om hva de ønsket for området og hva slags sted de ville at barna deres skulle vokse opp på.

Alle menneskene som trosset været og tok seg til skolen denne ettermiddagen, var på mange måter symbolet for et arbeid som hadde pågått siden Oslo-satsingens start. Det handlet i første omgang om å knytte hjem og skole tettere sammen, men egentlig handlet det om noe utover dette: Møtet handlet også om å ta ansvar for lokalmiljøet sitt, om å være med å styre sine omgivelser, om å ville bydelen og nabolagene godt, kort sagt: Om å skape bedre omgivelser, bedre liv for alle beboerne på Ellingsrud.

Ferd har lenge kjent til Atlas kompetanses arbeid med å styrke samarbeidet mellom

hjem og myndigheter. Organisasjonen hjelper til med å redusere typiske barrierer som språk og systemforståelse, og har solid faglig kompetanse og erfaring med å navigere i ulike kulturelle og erfaringsbakgrunner. Denne innsikten gjør at de kan bygge tillit til foreldre på måter som utfyller skolens egne kontaktflater. Med bakgrunn i dette ønsket vi å finansiere et skoleprosjekt der Atlas Kompetanse kunne styrke Foreldrerådets Arbeidsutvalg (FAU) som en reell møteplass mellom foreldre og skole. Målet var å bistå FAU fra å være en arena for enkeltarrangementer til å bli et aktivt forum for å drøfte og forme hva slags nærmiljø vi ønsker for barn og unge – en møteplass med innflytelse og betydning for hele lokalsamfunnet.

Ved Ellingsrud skole ønsket FAU å nå ut til flere familier og sikre en bredere og mer representativ foreldreinvolvering. Atlas Kompetanse ble en sentral samarbeidspartner, og satte i gang et målrettet oppsøkende arbeid – med telefoner, hjemmebesøk og personlig kontakt. Det oppsøkende arbeidet ble gjennomført på ulike språk, og førte til at flere foreldre som tidligere ikke hadde deltatt, engasjerte seg, deltok på arrangementene, og kom med innspill til FAU og dialogmøtene. Resultatet ble et tettere samarbeid mellom foreldre og skole, der mangfoldet blant familiene kom tydeligere frem og skapte ny energi i fellesskapet. Samtidig ble flere aktører i nærmiljøet involvert – med fritidsklubben på Ellingsrud som en viktig samarbeidspartner.

For oss har dette egentlig vært en helt ny verden

I 2024 ble FAU ved Ellingsrud skole kåret til årets FAU i Oslo, for sitt helhetlige arbeid med å styrke skole-hjem samarbeidet, og for å ha skapt inkluderende møteplasser som bygger tillit mellom foresatte – til beste for elevene. Atlas kompetanse inngår stadig nye samarbeidsavtaler, og er blitt en høyt ønsket ressurs ved bydelenes skoler.

Og da er vi tilbake ved den januardagen i år da Oslo snødde ned. På akkurat denne dagen hadde tre av FAU-ene på skolene i Ellingsrudsområdet gått sammen om å kalle inn til et slags folkemøte. Gjennom snøen kom foreldre og naboer, barn og voksne. Over 300 innbyggere trosset været og møtte opp for å snakke om det de alle hadde felles: Hvordan gjøre det best mulig å bo og vokse opp på Ellingsrud?

Det ble snakket om ungdomskriminalitet, oppvekstsvilkår, jobbmuligheter, skolevei og følelsen av både utrygghet og fellesskap. Bydelstjenestene og skolen var invitert for å fortelle om hvordan de jobbet og hvorfor, og plutselig var situasjonen litt snudd på hodet: Nå var det beboerne selv som ville ha svar fra kommunen, nå ville de selv være med å bestemme hvordan omgivelsene deres skulle være.

Så vil noen kanskje si at dette bare var ett møte. Og det er sant, men det er også et signal om at det finnes krefter som ønsker å ta eierskap til stedet der de bor. Den stille summingen i den fulle salen på Ellingsrud var et aldri så lite symbol over arbeidet som er satt i gang.

Foto av Ole Walter Jacobsen

Del 3

Utfordringene som sendte arbeidet vårt i nye retninger

Fra enkeltorganisasjoner til lokale nettverk

Alle prosjektbeskrivelser og planer forholder seg til et forenklet bilde av veien man må gå for å skape endringer i et samfunn. I virkeligheten blir løpet i et prosjekt sjelden akkurat slik man så for seg. Noen forhold har du ikke kontroll på, andre er du nødt til å oppleve på nært hold for virkelig å få en forståelse av.

En ting som har blitt tydelig i arbeidet med Oslo-satsingen, er hvor viktige de ulike aktørene og organisasjonene kan bli for hverandre. I en bydel eller i et lokalmiljø er alle aktørene knyttet sammen i et usynlig nett. Dersom dette nettet veves og opprettholdes på en god måte, skaper det positive ringvirkninger langt utover det én enkelt organisasjon er i stand til å gjøre alene. Og snur du på det, så kan et dårlig nett føre til at aktører stikker kjepper i hjulene på hverandre eller bruker unødige ressurser.

I Ferd Sosiale Entreprenører er vi helt sikre på at komplekse samfunnsutfordringer ikke er mulig å løse alene. Bare i det å gjøre sammen, ligger nøkkelen til reell endring.

“Løper du alene, så kan du løpe fort. Men løper vi sammen, så løper vi langt”, er noe Argjenta Rusiti fra Atlas kompetanse sier ofte.

Og hun har rett. Det er i det å gjøre ting sammen at de langsiktige, bærekraftige løsningene ligger, og det er der tillitten bygges. Derfor valgte vi å satse tungt på å styrke nettverkene rundt organisasjonene våre.

Pådriv Oslo ble en naturlig samarbeidspartner for oss, nettopp fordi de bidrar til å bygge sterke og varige nettverk. De har en metodikk og tilnærming som legger til rette for reell samhandling mellom lokale aktører – på tvers av sektorer, roller og nivåer. Med solid forankring i stedet, og tydelig fokus på innbyggerinvolvering, evner Pådriv å samle ulike krefter rundt felles mål. Når vi – sammen med Pådriv – jobber med nabolagene, med de ulike aktørene som allerede finnes i bydelene og organisasjonene vi støtter, kan vi skape løsninger som både gjør en forskjell og som står seg over tid.

Det må skje med respekt for erfaringen som allerede finnes, for kreftene som i årevis har jobbet for disse bydelenes beste, og det må skje i møte med perspektivene og kulturene som finnes der. For når man bygger og vedlikeholder det usynlige nettet, skjer det gode ting.

Løper du alene, så kan du løpe fort. Men løper vi sammen, så løper vi langt

Ellingsrud

“Sammen for Ellingsrud” er en åpen samarbeidsarena som samler innbyggere, organisasjoner, næringsliv og kommunen om felles innsats for lokalmiljøet. Målet er en inkluderende og bærekraftig utvikling som flere kjenner eierskap til og kan være stolte av. Arenaen fungerer som en strukturell ramme for samskaping og fellesskapsbygging, med lav terskel for deltakelse både gjennom langsiktig samarbeid og konkrete aktiviteter som dugnader og verksteder. Felles løsninger og lokalt engasjement står i sentrum, og tilnærmingen er relasjonell, stedsbasert og fleksibel. For å styrke samarbeid på Ellingsrud er det igangsatt tre felles initiativer, i samarbeid med lokale aktører:

- Involvere flere borettslag for å bidra til et bedre bomiljø.
- Etablere et styrket samarbeid om og for barn og unge.
- Utvikle nærsenteret på Ellingsrud til en levende møteplass for hele lokalmiljøet.

Sentrale samarbeidspartnere/nettverk: OBOS Samfunnsarena, bydel Alna, Pådriv Oslo, Utdanningsetaten i Oslo, Ellingsrud Velforening, Ombruket Ellingsrud, Ellingsrud kirke.

Oslo-satsingens organisasjoner: BUA Oslo, Ellingsrud IL, Atlas Kompetanse, Forandringshuset Ellingsrud, Flexid, Dragulf.

Romsås

På Romsås benyttes kunst som en stedsbasert og relasjonell tilnærming for å styrke unges muligheter, fellesskap og mestring. Området er preget av sosiale ulikheter og har et begrenset fritidstilbud, særlig innen kunst og kultur. I samarbeid med lokale partnere utvikles en bærekraftig kunstarena på Romsås Senter, der flere får mulighet til å delta aktivt som både skapere og publikummere i et mangfoldig kunstmiljø. Tilnærmingen bygger på prinsipper om lokal forankring og medvirkning, og ser kunst som en katalysator for sosial endring, personlig utvikling og demokratisk deltakelse. Innsatsen har som mål å skape nye arenaer for mestring og tilhørighet, fremme inkludering i kunstfeltet og løfte frem talenter fra miljøer som i dag er underrepresentert. Innsatsen består av tre hovedspor:

- Etablere “Samarbeid om kunst på Romsås” med våre samarbeidspartnere.
- Etablere GalleryLab – et åpent og eksperimenterende galleri med kunstutstillinger som både styrker kunstmiljøet i Oslo og tiltrekker et nysgjerrig publikum fra nærmiljøet.
- Styrke elevenes møte med kunst gjennom samarbeid mellom skolene i bydelen, kunstnere på Romsås og kunstaktivitetene på senteret.

Sentrale samarbeidspartnere/nettverk: Bydel Grorud, Områdeløft Romsås, Kulturetaten, Deichman Romsås, Øst Kunst, Sparebankstiftelsen DNB, Bjøråsen skole.

Oslo-satsingens organisasjoner: Atlas Kompetanse, Trygg av natur, Norge Unlimited, Grorud IL.

Søndre Nordstrand

Innsatsen i bydel Søndre Nordstrand, og særlig på Mortensrud, består av to hovedspor. Det ene handler om deltagelse i Pådriv Søndre, en tverrsektoriell samarbeidsarena etablert i 2024, der ulike aktører deltar. Arenaen er utviklet som et fellesskap for lokal samfunnsutvikling, med mål om å gjøre Søndre Nordstrand til en foregangsbydel for offentlig-privat samarbeid. Gjennom faste samlinger og tematiske arbeidsmøter har samarbeidet bidratt til å bygge tillit, koble aktører på tvers og etablere nye initiativer som springer ut fra lokale behov. Arenaen skal være en varig struktur som styrker samhandling på tvers av sektorer, og mobiliserer innbyggere og lokalsamfunn til handling. Det andre sporet handler om å styrke unges gjennomføring i skolen, og å bygge broer til arbeid og entreprenørskap. Arbeidslivsfaget i ungdomsskolen ble valgt som en strategisk inngang, med mål om å styrke fagets relevans og skape tettere bånd mellom skolene og ulike bransjer. Dette har blant annet resultert i utviklingen av en food truck ved Lofsrud skole. Gjennom flere workshops fikk elever jobbe med konseptutvikling sammen med profilerte næringslivsaktører. I tillegg er det lagt stor vekt på fritidsfeltet, med mål om å gi flere barn og unge et relevant og variert fritidstilbud. Innsatsen fremover vil bygge videre på følgende hovedspor:

- Gjøre entreprenørskap mer tilgjengelig for unge
- Etablere et styrket samarbeid om og for barn og unge
- Skape flere ungdomsjobber

Sentrale samarbeidspartnere: OBOS Samfunnsarena, Pådriv Oslo, Bydel Søndre Nordstrand, Byrådsavdeling for sosiale tjenester, OsloMet Holmlia, Fontenehuset Mortensrud, Søndre Unlimited

Oslo-satsingens organisasjoner: Klemetsrud IL, Trygg av Natur, Atlas Kompetanse, Kreasjon, Norge Unlimited, BUA Oslo, Talentsenteret, Dragulf

Stovner

På Vestli er det igangsatt en stedsbasert innsats med mål om å skape trygge møteplasser og styrke psykososial støtte for barn, unge og familier. Organisasjonen Robust har en sentral rolle, og har siden 2024 tilbudt et lavterskel samtaletilbud i tilknytning til Stovner frivilligsentral. Tiltaket retter seg mot barn og unge i skolealder og deres familier, og fungerer som et bindeledd mellom skole, hjem og hjelpetjenester. Samarbeidet med Vestli skole og skolehelsetjenesten har særlig bidratt til å styrke skolens arbeid med relasjonsbygging og et tryggere læringsmiljø. Innsatsen er del av en langsiktig strategi for å bygge tillit og senke terskelen for å søke hjelp, særlig for familier med lav tillit til offentlige tjenester. Parallelt er frokostmøtene i regi av Robust etablert som arena for dialog og brobygging i nærmiljøet. Gjennom lokal forankring og personlige historier har møtene styrket fellesskap, tilhørighet og identitet i bydelen. I tillegg til dette pågår det et eget spor for å knytte aktører som jobber miljøterapeutisk innen fritidsfeltet tettere til bydelens hjelpetjenester. Målet er å styrke samarbeidet og nå flere barn og unge med behov for oppfølging utover det kommunale tilbudet.

Lokale aktører som Stovner Bokseklubb og Wild X spiller en viktig rolle i dette arbeidet. Begge tilbyr alternative og relasjonsbaserte arenaer for deltakelse og mestring, rettet mot målgrupper som ofte står langt fra etablerte strukturer. Bokseklubben jobber tett med ungdom gjennom fysisk aktivitet og miljøterapi, mens Wild X skaper innganger til friluftsliv for ungdom som ellers ikke ville deltatt. Det stedsbaserte arbeidet i bydelen er organisert rundt følgende prioriterte områder:

- Etablere varig samarbeid mellom Oslo-satsingens organisasjoner med lokal tilknytning, bydelstjenester og skoler.
- Bidra til økt kompetanse i styrkende samtaler, og gjøre metodikken tilgjengelig for flere skoler gjennom samarbeid med Robust.
- Etablere flere samtaletilbud i regi av Robust i Oslo øst.

Sentrale samarbeidspartnere: Kavlifondet, Bydel Stovner, Vestli skole, Utdanningsetaten i Oslo

Oslo-satsingens organisasjoner: Robust, Atlas Kompetanse, Stovner Bokseklubb, Dragulf og Wild X

”

*Store ord er enkelt, men
virkelig forandring krever tid
og tillit*

Ellingsrud

– Jeg tror ikke vi skal lure oss selv, og tenke at dette er enkelt, sier Ingrid Elise Sigmundstad, fag- og utviklingsansvarlig i KFUK–KFUM.

– I alle år har det vært lett å bruke store ord om hva som skal skje her, men sannheten er at det som skjer, det skjer i det små. Endringene kommer gjennom relasjonene vi bygger, gjennom å møtes og å prate sammen. Ting må få tid på seg, få lov til å vokse. Derfor synes jeg det fineste med Oslo-satsingen har vært å se at de er villige til å være sammen med oss også i det vi driver med som kan virke smått.

Når du går av på T-banestasjonen Ellingsrud, endestasjonen for linje 2, så går du opp gjennom fjellet og ut på torget. Ellingsrud torg er et slags hjerte i bydelen, og det har i årevis også vært et slags symbol over ting som ikke fungerer i området. Her har bygningene og tilbudene forfalt, og her har ungdommer havnet i konflikt med klientellet på puben. Selve hjertet i delbydelen har vært en plass der også konflikt og utrygghet har fått regjere.

Men Ellingsrud er også et sted der det finnes sterke lokale krefter som ønsker å ta torget og nabolagene rundt tilbake. Det er foreldre, idrettslag, menigheter, borettslag og skoler, det er Reza Vargordi som har drevet fritidsklubben på Ellingsrud i 30 år, det er Astrid Kjelle vold som leder Ombruket og det er, blant mange andre, også Forandringshuset, som forsøker å gi et tilbud til de som havner utenfor alle andre steder.

Jerrel Hooker, lederen for Forandringshuset Ellingsrud fortalte at det også fantes en sårhet blant ungdommene i konflikten rundt torget. De følte seg uønsket og jaget vekk fra stedet der de hadde vokst opp. Vi så tidlig at Forandringshuset var et fristed hvor ungdommene kunne være seg selv, sammen med hverandre og trygge voksne som så dem og møtte dem med respekt, men også forventninger og ambisjoner. Derfor valgte vi tidlig å støtte Forandringshuset, slik at de kunne utvide åpningstidene og gi ungdommene tilgang til et trygt fellesskap. Det er kanskje ikke de store greiene, men det er et sted å starte, i det små, akkurat slik Forandringshuset ønsker å løfte både ungdommene og området.

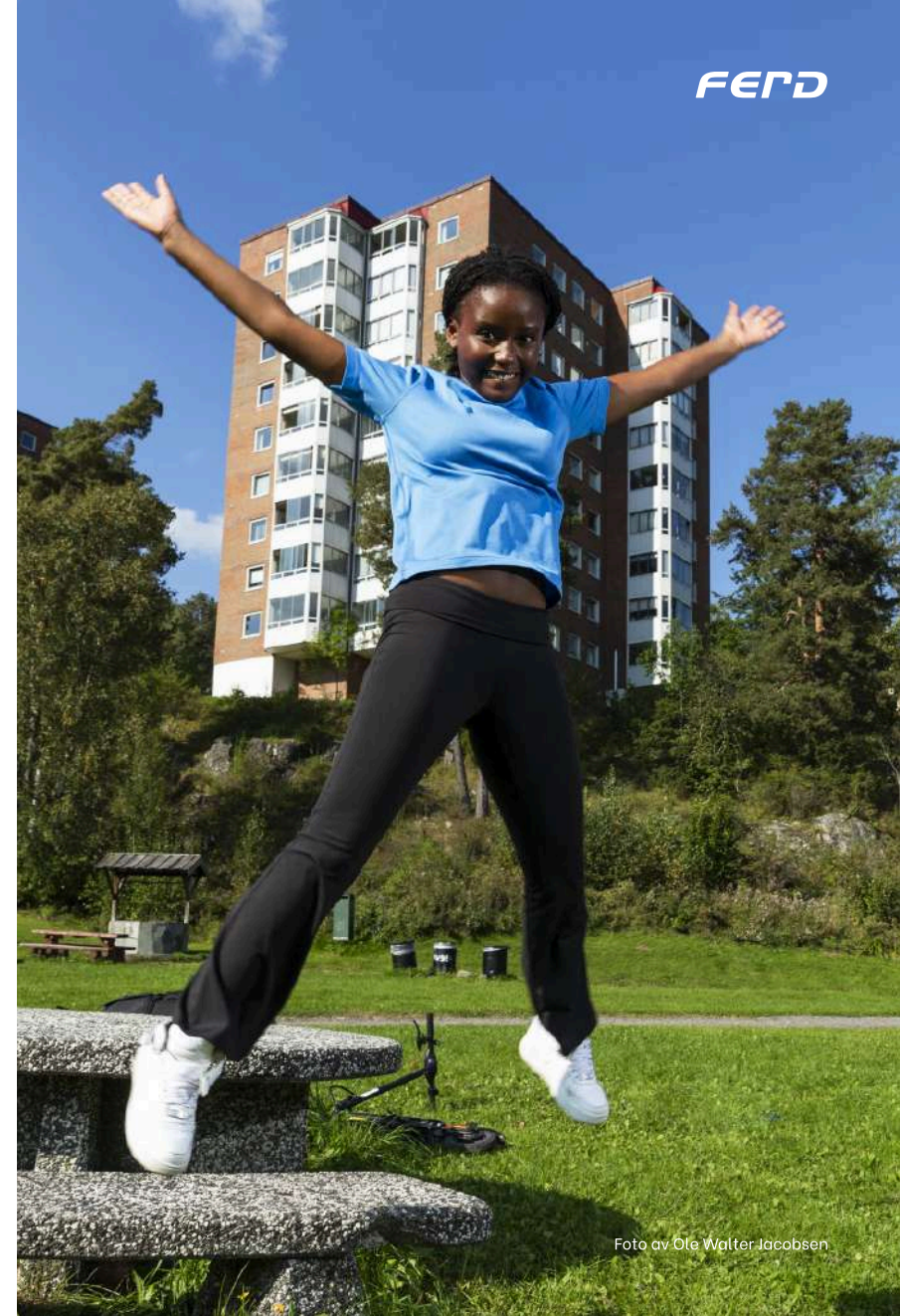

Foto av Ole Walter Jacobsen

Et av de større løftene på Ellingsrud kommer i form av et samarbeid mellom OBOS Samfunnsarena, bydel Alna, lokale ildsjeler, skolene og Oslosatsingen der målet er å fylle de tomme næringslokalene, og å forandre hele følelsen av torget. Gjennom samarbeidet med Pådriv Oslo samles og koordineres ulike lokale krefter, som sammen er med på å omskape torget til en levende møteplass som alle kan være stolte av. Dette er også noe borettslagene i området ser verdien av, og er villig til å støtte opp rundt. Samtidig har vi støttet det lokale idrettslaget slik at fritidstilbudene skal komme så mange unge til nytte som mulig. Det betyr både et bredere og et bedre tilbud.

Store ord er enkelt, men virkelig forandring krever tid og tillit. Og det krever at vi sammen jobber for det usynlige nettet mellom oss. Gjennom alle våre partner-organisasjoner, og gjennom samarbeidet mellom både små og store aktører, tror vi Ellingsrud torg skal få bli det hjertet hele nabolaget fortjener. Og så kan det være et lite startpunkt for alt arbeidet som må gjøres slik at unge vokser opp og både ser og får mulighetene de trenger.

”

Vi er i en rekrutteringsprosess akkurat nå. Flere har søkt seg til vår skole, fordi de ser at vi satser på kunst

Romsås

På Romsås er det en både utskjelt og elsket bygning som har blitt sentral i Oslo-satsingens arbeid. Da vi begynte å jobbe med bydel Grorud for å se på hvordan vi kunne finne vår plass i arbeidet, ble det raskt klart at det allerede fantes gode idrettstilbud og at kvaliteten på friidrettstilbudet var godt. Men innenfor kunstfeltet fantes det ingen varige tilbud. Samtidig var Romsås senter i ferd med å gjennomgå store endringer.

Oslo kommune planla å flytte atelierene i Myntgata i sentrum ut til den gamle sykehjemsblokka på Romsås senter. I de seks etasjene med Groruddalens kanskje aller beste utsikt, skulle kommunen flytte inn med hundre profesjonelle kunstnere. Det var en sjelden anledning til å skape et økosystem for kunst på østkanten. Her kunne etablerte kunstnere møte en befolkning som hadde et magert kunsttilbud fra før av. Her kunne barn og unge få et møte med kunsten gjennom utstillinger og læringsarenaer, og her kunne de få begynne å skape på egen hånd.

– Jeg elsker å male, jeg har alltid elsket det, sier rektor Rachid Sealiti ved Bjøråsen skole. Sealiti har flerkulturell bakgrunn, men er oppvokst på ulike ambassader og utdannet i USA med en doktorgrad i matematikk, og han er en mann som brenner både for elevene sine og kunsten.

– Da jeg begynte å henge opp mine malerier på skolen, svarte elevene med å lage sine egne, som de kom til meg med. Da Oslo-satsingen ville lage kunstprosjekt, tenkte jeg med en gang at dette var noe skolen min ville være med på, forteller Sealiti.

Oslo-satsingen, har sammen med Sparebankstiftelsen DNB og Deichmann, jobbet for å lage et gjennomført og bærekraftig kunsttilbud til de unge på Romsås. Det har resultert i skoleprosjekter, utstillinger på Romsås senter og i biblioteket, og det har åpnet en åre som ikke fantes der tidligere. Alt var duket for å koble Oslos mer etablerte kunstnere med lokalmiljøet på Romsås, men da alt som manglet var en siste signatur på en avtale om flytting, så trakk Kulturetaten seg. For Oslo-satsingen var dette et veiskille. Den viktigste partneren trakk seg fra planene, men vi hadde allerede sett konturene av hva et levende kunsttilbud kunne bety for barn og unge, som kanskje ikke passer inn i fotball- eller basketmiljøet. Vi bestemte oss derfor for å fortsette å finansiere dette store prosjektet. Vi ønsket kunsten inn på Romsås, vi ville ha de etablerte kunstnerne og vi ville ha gallerier, utstillinger på senteret, samarbeid med skolen og med Deichmann.

Foto av Ole Walter Jacobsen

Vi ville gi muligheten for at kunsten kunne finne sin vei til lokalbefolkningen, og så håper vi å frigjøre noe av det enorme kunstneriske potensialet som finnes på østkanten. Sammen med kunstorganisasjonen, Øst Kunst, som hadde røtter i Groruddalen, testet vi ut et mangfold av kunstneriske aktiviteter. Det ble en kreativ arena som skapte engasjement og trakk beboere i alle aldre inn i nye møteplasser og fellesskap. Erfaringene har lagt grunnlaget for å utvikle kunstsatsingen videre.

Heldigvis kom politikerne på banen i revidert budsjett noen måneder senere, og bestemte at de likevel ville flytte atelierrene til Romsås. Sommeren 2025 er den gamle sykehjemsblokka i full oppussing, og kunstnerne er på vei inn. Samtidig har vi etablert en eksperimenterende galleriarena i det som tidligere var en Mix-kiosk, og bydelen har åpnet et nydelig kulturhus for nabolaget. Etter denne samlokaliseringen av ulike kunst- og kulturtilbud på Romsås, valgte de mest aktive aktørene å gå sammen om intensjonsavtale rundt en større kunstsatsing. Kulturetaten, bydelen, Deichmann og Ferd vil ikke bare hente ut gevinstene av å være samlokalisert, men også se om vi kan skape en varig og betydningsfull kunstarena som utfyller og styrker kunstscenen i Oslo – samtidig som den utvider fritidstilbudet til barn og unge på Romsås.

– Det jeg ser helt konkret, er at flere søker seg til vår skole, fordi de ser at vi satser på kunst, at vi vil noe med dette prosjektet og ungdommene våre, sier rektor Rachid Selaiti på Bjøråsen. En rekke andre skoler i Groruddalen har tatt kontakt og ønsket å bli en del av det nye kunstprosjektet.

– Det er lett å glemme hvor viktig kunsten kan være i livene våre, og hva det gjør med barna og ungdommene å få uttrykke seg på denne måten. For meg er faktisk dette noe av det viktigste som har skjedd i området vårt på lang tid, sier Selaiti.

Gallery Lab

Oslo-satsingens Gallery Lab er en ny utstillingsarena for samtidskunst i samspill med etablerte kunstkøtere på Oslos kunstscene. GalleryLab ønsker å stimulere til at større deler av Oslo bidrar inn i den kunstneriske samtalen. Hver gang et nytt verk vises og en ny stemme høres, styrkes byens kunstneriske selvforståelse og samtidens puls. Sammen med tradisjonsrike Kunstnerforbundet setter vi fokus på kunstnerne i Groruddalen, og etter hvert kan fokuset ligge på å trekke kunsten som vises i sentrum ut til Romsås. Som navnet tilsier er utstillingsarenaen en blanding av galleri og laboratorium. Ambisjon er å vise kunst som rommer både det kjente og det uventede, og samtidig løfte kunsten i en helt ny del av byen.

*Nå roper andre skoler
etter dette tilbudet*

Stovner

Historien om Stovner fortelles ofte gjennom statistikker som peker i feil retning og utfordringer som hoper seg opp. Behovene er store, og det har ført til både økt oppmerksomhet, og et økende ønske om å bidra. Blant annet hadde bydel Stovner et eget tilbud innenfor psykisk helse. Det manglet ikke på velvillighet og på psykologer som stod klare til det som åpenbart var et område der behovet fantes, men likevel: Tjenestene nådde ikke ut i tilstrekkelig grad, og særlig ikke til dem som trengte det mest.

Oslo-satsingen har kjent til Robust lenge, og de har jobbet i nærmere 40 år med et lavterskel samtaletilbud til barn og unge i skolealder. De stiller ikke diagnoser, men jobber ut fra en narrativ tilnærming – en tilnærming som handler om å utforske hvilke historier barn og unge forteller om seg selv. Dessuten er det kort ventetid, ingen begrensninger på antallet timer og det føres ikke journaler på samme måte som i det offentlige. I et møte mellom Robust og ledelsen ved Vestli skole, ble det beskrevet at skolen har noen særskilte forutsetninger som krever ekstra oppmerksomhet. Elever kan ha med seg erfaringer og utfordringer som påvirker hverdagen, og for mange lærere betyr det at arbeidet omfatter mer enn undervisning alene. Det ble også pekt på at uforutsigbarhet i samarbeid med tjenester utenfor skolen, til tider har gjort det krevende å sikre kontinuitet i oppfølgingen av barn og familier.

Robust ønsket derfor å prøve seg som et samtaletilbud for barn og unge knyttet opp mot skolen, familiene og bydelens egne tilbud. I begynnelsen fantes det en viss skepsis fra bydelen som var usikre på hvor Robust egentlig hørte hjemme. Men etter gode samtaler, og tid til å bli godt kjent, ble det tydelig at det var både behov og plass til samtaletilbudet på Stovner – og at det kunne komplettere bydelens tjenester på en god måte. Skulle man fange opp alle de som falt utenfor, så ville det lønne seg med et mer finmasket nett og flere ressurser. På denne måten kunne Robust bidra til å fange opp det som lett glapp mellom systemene og bygge bro der avstander ofte var størst.

Robust etablerte seg på Frivillighetssentralen med oppdrag om å styrke ressursene som allerede fantes, samarbeide tett med skole og lærere, og å gi samtaletilbud til enkeltbarn og familier.

Vi ser at dette har bidratt til store endringer. Familier som ikke vil til psykolog synes det er ok å gå til Robust, og tilbudet fanger opp flere som ikke lenger har tilbud fra bydelens egne tjenester. Mange flere barn og unge får et samtaletilbud, og samarbeidet med skolen er tett. Lærere får kompetanse på hvordan de skal møte elevene som trenger det mest. Nå er det flere skoler som etterspør et samarbeid som Vestli skole har med Robust.

Foto av Ole Walter Jacobsen

I et forsøk på å styrke fellesskapet rundt barn, unge og familiene i bydelen tok prosjektleder for Robust Stovner, Bjørn Ander, initiativ til å starte jevnlig frokostmøter. Målet var å samle mennesker som brenner for Stovner – ildsjeler fra skoler, organisasjoner og nærmiljø – for å bygge relasjoner, dele erfaringer og oppdage nye måter å samarbeide på.

Hver gang serveres det frokost til mellom 40 og 50 personer som kommer for å spise, mingle og la seg inspirere. Midtpunktet i hvert møte er et intervju, der Bjørn inviterer én ny ildsjel til samtale – en person som på sitt vis gjør en forskjell for barn, unge og familier i området. Det er i disse intervjuene de sterke historiene har kommet frem.

Boksetrener Mojtaba Ameri fortalte at han «alltid leter etter likheten mellom meg og den jeg trener». Warsame Abdullahi Ali, leder for FlexID, løftet frem hvordan økt forståelse for identitet og tilhørighet kan bygge broer mellom kulturer. Amir fra Wild X delte hvordan de jobber for å gjøre villmarken tilgjengelig – også for dem som vokser opp på Stovner.

Ungdomslos Moshan Hayat snakket om erfaringer fra arbeid tett på unge i bydelen, mens Firdawsa Ahmed og Argjenta Rusiti fra Atlas kompetanse bidro med verdifulle perspektiver på representasjon og inkludering. Fra Vestli skole kom undervisningsinspektør og sjakktrener Sadiq Dahir, med sitt sterke engasjement for barnas læringsmiljø og utvikling.

Gjennom frokostmøtene har det vokst frem et fellesskap der mennesker kjenner hverandre litt bedre, samarbeider mer – og ser større muligheter sammen enn hver for seg.

- Det finnes så mange engasjerte mennesker her som fortjener å bli sett, sier Bjørn Ander.

- Når vi møtes på denne måten, deler erfaringer og får øye på hverandres innsats, vokser også troen på at vi kan få til noe – sammen.

Del 4

Forbi systemhindringer

Forbi systemhindringer...

Tre programmer for økt inkludering

I løpet av disse tre første årene har Oslo-satsingen samarbeidet med 15 organisasjoner. På hvert sitt vis bidrar de til å inkludere flere på fritidsfeltet, i skole eller i arbeidslivet, og mange av dem har avdekket systemhindringer som bremser arbeidet. Det er områder der Ferd Sosiale Entreprenører ønsker å gjøre en forskjell. Skulle disse systemhindringene løses, vil det gi bedre utnyttelse av ressurser og totalt sett mer bærekraftige løsninger som kan nå ut til enda flere. Vi valgte derfor å utvikle programmer som helt bevisst retter seg mot disse gjentakende og systemiske hindringene.

*Ikke likeverdig tilgang på
supplerende læringsarenaer*

Skolen kan bli for alle

Barrierer i fritidsfeltet

Fremtidens idrettslag

*Få tilgjengelige ungdomsjobber, til
tross for at mange unge ønsker å
jobbe*

Verdens viktigste jobber

Skolen kan bli for alle!

Systemhindring: Forskjellsbehandling av elever som strever.

Altfor mange elever strever med å komme seg gjennom skoledagen. Det er ofte sammensatte årsaker til dette, men uten skolegang blir det vanskeligere å komme inn i arbeidslivet. Alle elever har rett til tilpasset opplæring på egen skole, men i noen tilfeller kan det være gode grunner til at en elev, i en kortere eller lengre periode, får slik opplæring et annet sted enn på nærskolen. I lovverket omtales slike tilbud som alternative læringsarenaer. Vi har imidlertid valgt å bruke begrepet supplerende læringsarenaer. For oss handler det ikke om å erstatte nærskolen, men om å gi et midlertidig, målrettet tilbud som kan støtte elevene i en krevende periode. Disse arenaene fungerer som et supplement i samarbeid med skolen, ikke et alternativ, og de har som formål å bygge opp elevens mestringsfølelse, motivasjon og trygghet slik at de igjen kan finne sin plass i fellesskapet.

Flere av Oslo-satsingens organisasjoner er slike læringsarenaer, nettopp fordi vi er opptatt av at elever som trenger det skal få rask og riktig hjelp. I tillegg til støtten til enkeltorganisasjoner som

Talentsenteret og Trygg av Natur, inngikk vi i 2023 et strategisk samarbeid med Sparebankstiftelsen DNB, for å kartlegge tilbydere i Oslo og identifisere systemhindringene aktørene møter.

Kartleggingen vår viste at de supplerende læringsarenaene fungerer godt når det gjelder å få til en mer variert og inkluderende skole. Det er et åpenbart og stort behov for disse tilbudene, og flere aktører melder om et økende behov. Dessverre er ikke tilgangen til disse tilbudene likeverdige for alle elevene i hovedstaden. Kartleggingen vår avdekket flere systemhindringene; mangelfull informasjon om tilbudene hos elever, foreldre og skoler, lang prosess for kunne tilby en enkeltelev et tilpasset tilbud hos en ekstern aktør, regelverket knyttet til alternative opplæringsarenaer praktiseres ulikt og de ulike tilbyderne behandles ulikt. Dette er et alvorlig hinder for, som primært har læring, trivsel og mestring. Dagens praksis leter først etter feil, ikke løsninger. Systemet bruker tid på å utrede, stille diagnoser og fatte vedtak, mens elever som gjennomgår en vanskelig periode, blir sittende fast i køen.

Disse elevene, som står er i risikosonen for å droppe ut og som primært har psykososiale utfordringer, trenger ikke langvarige spesialtiltak, men rask tilgang til målrettede læringsarenaer som kan supplere skolen. På den måten kan man møte elevene, motivere til oppmøte og gi en opplevelse av mestring før utfordringene setter seg.

I Hammersborgerklæringen (2023) fremgår det at byrådet i Oslo skal gi skoleledere mulighet til å vurdere alternative opplæringsarenaer for elever, i samråd med elever og foresatte.

Vi er mange aktører, stiftelser og andre, som støtter supplerende læringsarenaer med både kapital og kompetanse. Denne støtten ville kommet mer til nytte dersom skoleeier kom tydelig på banen. Vår anbefaling er at skoleeier bør legge til rette for raskere avklaringsprosesser for elevene, gi god informasjon om hvilke tilbud som er tilgjengelig, gi aktørene forutsigbare rammebetingelser, tenke på hvordan de kan utvikle leverandørmarkedet og gå i dialog med de andre økonomiske støttespillerne om et bedre samspill. Da kan vi sammen ta store steg mot det å realisere målet om en skole som er for alle.

Vi vil fortsette å jobbe med rammebetingelsene for de supplerende læringsarenaene, også inn i neste periode.

Foto av Ole Walter Jacobsen

Foto av Ole Walter Jacobsen

Bærekraftige idrettslag

Systemhindring: Barrierer i fritidsfeltet

Det første tilskuddet fra Oslo-satsingen gikk til Grorud IL og deres breddetilbud gjennom Grasrotfotballen. Siden har vi støttet mange ulike fritidstilbud fordi idrett, kultur og friluftaktiviteter skaper fellesskap og tilhørighet. Vi mener dette er viktige arenaer for hvordan vi utvikler oss som mennesker.

En hovedhypotese vi hadde, var at det manglet bredde og variasjon i fritidstilbudene i Oslo-satsingens bydeler. Etter tre års arbeid og masse nye erfaringer, har vi justert denne hypotesen.

Vi oppdaget tidlig at det var et mangfold av tilbud i bydelene, og at utfordringene ikke nødvendigvis lå i antallet, men i hvordan tilbudene nådde ut. Vi oppdaget at det ikke ble lagt tilstrekkelig innsats i å etablere relasjoner mellom fritidstilbudet og barna, ungdommene og deres familier. Dette handlet ikke om vilje, men om mangel på ressurser, og om en erkjennelsen om at det å drive et fritidstilbud i Oslo øst kanskje innebærer noe mer enn i andre deler av byen.

En annen hypotese har vært at det er økonomiske barrierer som er den sentrale hindringen for deltagelse på fritidsfeltet. Våre analyser viste at utfordringene er langt mer sammensatte enn vi først antok. Økonomi er en viktig faktor, men ikke den eneste. Mange familier møter flere samtidig hindringer som i sum gjør deltakelsen vanskelig. Dette handler blant annet om transportbehov, krav til foreldre-engasjement (som dugnad), samt språk- og digitale utfordringer i tillegg til en opplevelse av utenforskap.

Det ble i vårt arbeid også tydelig at fritidsarenaene ofte konkurrerer om de samme barna og ungdommene, men at de i for liten grad evner å nå dem som står lengst unna. Vi ser også at rekruttering handler om mye mer enn tilgjengelighet. Positive forbindelser, tillit i lokalmiljøet og en god jungeltelegraf har stor verdi.

Gjennom arbeidet med Oslo-satsingen, har vi også sett behovet for bedre lokal koordinering. Aktørene på fritidsfeltet jobber gjerne mot de samme barna og ungdommene, uten å vite om hverandre.

I et høringsinnspill i forbindelse med Oslo kommunes innføring av “fritidskortet”, delte vi og våre organisasjoner erfaringer og analyser. Målet var å synliggjøre hva som faktisk fremmer deltakelse, og hvilke barrierer som må tas på alvor dersom flere skal bli inkludert. Kostnader er en viktig faktor, men ikke den eneste.

Vi fikk også erfare at mange av idrettslagene i levekårsutsatte områder i Oslo strever med å skape en bærekraftig økonomi i klubbene. Å leve fra “hånd til munn” gir lite overskudd til å prioritere inkludering. Det er også behov for å se nærmere på finansieringsmekanismene og på hva som driver kostnadene i idretten, og hvordan disse kan reduseres. Dette er en utfordring vi tar med oss videre.

Bærekraftige idrettslag

Bærekraftige idrettslag er et større samarbeidsprosjekt mellom Norges Fotballforbund Oslo, Sparebankstiftelsen, Zuccarellstiftelsen, Oslo kommune (byrådsavdelingen for kultur og næring og Bymiljøetaten) og Oslo idrettskrets. Målet med Bærekraftige idrettslag er å gi alle barn og unge i levekårsutsatte områder like muligheter til personlig og sportslig utvikling gjennom idretten. Hypotesen er at det å gi idrettslagene ressurser til å bygge et stabilt fundament over tid, vil gjøre dem bærekraftige på sikt. Alle samarbeidspartnere i prosjektet har ulike roller og representerer på den måten ulike deler av løsningen. Det er nødvendig å jobbe sammen over tid, koordinert og mot samme mål, for at prosjektet skal lykkes. Prosjektet settes ut i livet i 2025.

Verdens viktigste jobber

Systemhindring: Få tilgjengelige ungdomsjobber, til tross for at mange unge ønsker å jobbe.

En tilbakemelding har vært gjennomgående fra Oslo-satsingens organisasjoner og samarbeidspartnere: Mange unge vil jobbe og mange unge trenger en jobb. Arbeid betyr viktig inntekt, men det åpner også muligheter og nettverk som er viktig for arbeidsdeltagelse i voksen alder. Dessuten gir det en opplevelse av mestring og fellesskap. Men for mange unge er veien inn i arbeidslivet langt fra enkel.

De kommer inn med lite erfaring og få referanser å vise til. Ofte mangler de kontakter, og kanskje har de lite kjennskap til arbeidslivets spilleregler. Dessuten er det et faktum at ungdomsjobbmarkedet i Oslo kjennetegnes av for få tilgjengelige arbeidsplasser, stor grad av offentlige subsidierte jobber og et fragmentert økosystem av aktører. Gjennom Oslo-satsingen har vi møtt en rekke arbeidsgivere som ønsker å bidra, men som samtidig er forsiktige med å ansette ungdom, særlig de under 18 år. Lovverk, ansvar og usikkerhet rundt tilrettelegging ble opplevd som krevende, spesielt i mindre virksomheter.

For enkelte ble det rett og slett for risikabelt. Og når ungdom i tillegg kommer fra Oslo øst, har utenlandske navn eller mangler arbeidserfaring, ser vi at sjansene deres for å bli kalt inn til et jobbintervju synker betraktelig.

Verdens viktigste jobb

Verdens viktigste jobb er et gratis karriereprogram for unge uten arbeidserfaring og et rekrutteringsbyrå for arbeidsgivere som vil gi unge en sjanse. De kobler unge talenter med arbeidsgivere, gjennom arbeidsoppgaver som passer for de som ikke har erfaring. I tillegg kobler de på profesjonelle karriereveiledere for å hjelpe de unge med å lykkes i arbeidslivet helt fra første forsøk. Verdens viktigste jobber er helt vanlige heltids-, deltids og ekstrajobber. Forskjellen er at arbeidsgiverne som utlyser disse jobbene ser verdien av å gi unge en sjanse, og at ungdommene får karriereveiledning som en del av pakken. Tildelingen, gitt sammen med Antonstiftelsen, er første steg i å bygge et sterkere arbeidsmarked. Dette gir oss et mottaksapparat for arbeidsgivere som vil engasjere seg, og for unge som vil ta det første, viktige steget inn i arbeidslivet.

Systembarrierene er altså flere: De knytter seg til forhold hos de unge, hos arbeidsgivere og til koblingen mellom dem. Vi bestemte oss derfor for å se etter løsninger som ville støtte opp om et mer bærekraftig arbeidsmarked for unge, med håp om at flere unge skal få deltidsarbeid uten offentlig hjelp. Vi vil støtte løsninger som gir en mer smidig og selvstendig prosess for unge arbeidssøkere. Og vi vil jobbe for en enklere rekrutteringsprosess for de som ønsker å ansette. Målet er at flere arbeidsgivere skal se på rekruttering av unge lokale medarbeidere som en strategisk del av sin virksomhet.

I 2024 inngikk vi en intensjonsavtale med Anthonstiftelsen for å vise et felles engasjement knyttet spesielt til arbeid for unge i bydelene våre. Partenes intensjon var å sammen gi støtte til konkrete organisasjoner og prosjekter som bidrar til formålet. Dette resulterte i at OsloKollegas prosjekt Verdens viktigste jobb ble tatt med i Oslo-satsingen.

FLUS Gründer

En annen viktig satsing er utviklingen av FLUS Gründer med midler fra SmartOslo, Anthonstiftelsen og Oslo-satsingen. FLUS Gründer er en digital plattform som skal bidra til å gjøre entreprenørskap mer tilgjengelig for flere. Prosjektet springer ut av et behov for enklere og mer inkluderende innganger til arbeidslivet i Oslo. Mange opplever dagens systemer som for kompliserte, særlig førstegangsgrunnere, personer med minoritetsbakgrunn og unge med lite arbeidserfaring. Mangelen på et helhetlig etablerertilbud i Oslo rammer spesielt ytre bydeler, hvor potensialet for lokal verdiskaping er stort, men ofte uforløst. FLUS Gründer skal i nær fremtid pilotes i blant annet bydelene Alna og Søndre Nordstrand, og vil gi brukerne mulighet til å teste ut idéer, fakturere kunder, motta NAV-veiledning og lære om økonomi, regelverk og selskapsformer. Målet er å demokratisere entreprenørskap, senke terskelen for å komme i gang, og bidra til sosial mobilitet, mestring og økonomisk selvstendighet.

Del 5

Full fart videre

Litt smartere og bedre

Å jobbe ute i bydelene, lærer deg at ting du tror skal være enkle å løse, ofte er mer sammensatte. Møter med ungdom, foreldre, skoler, lokale aktører og stiftelser har utfordret oss, og hjulpet oss å justere kursen underveis. Vi er litt smartere og litt bedre enn da vi startet i 2022 – og vi tar med oss læringen videre i arbeidet.

Vi har også fått se den store verdien av de lokale aktørene og initiativene som allerede gjør en innsats.

Tidligere vurderte vi gjerne den økonomiske bærekraften i enkeltprosjekter, men nå retter vi blikket mot den helhetlige sosiale og økonomiske bærekraften i lokalmiljøene. Vi vil bidra til at kapital flyttes mot forebyggende innsats, med mål om å spare penger og styrke kommuneøkonomien på lang sikt. Vi ønsker å være en solid og god samarbeidspartner for offentlig sektor. Men slike samarbeid krever tid, kompetanse og tillit – og de må bygges gjennom kunnskap og åpenhet.

Vi i Ferd Sosiale Entreprenører er klare for å bidra med vårt for å skape alt dette som ikke er så lett å måle: Fremtidstro, tillit, muligheter og håp. Vi har kompetansen, erfaringen og ambisjonene til å tenke nytt, og til å være med å gjøre en reell forskjell i bydelene våre. Vi kan – og vi vil – gjøre den delte byen litt mer hel.

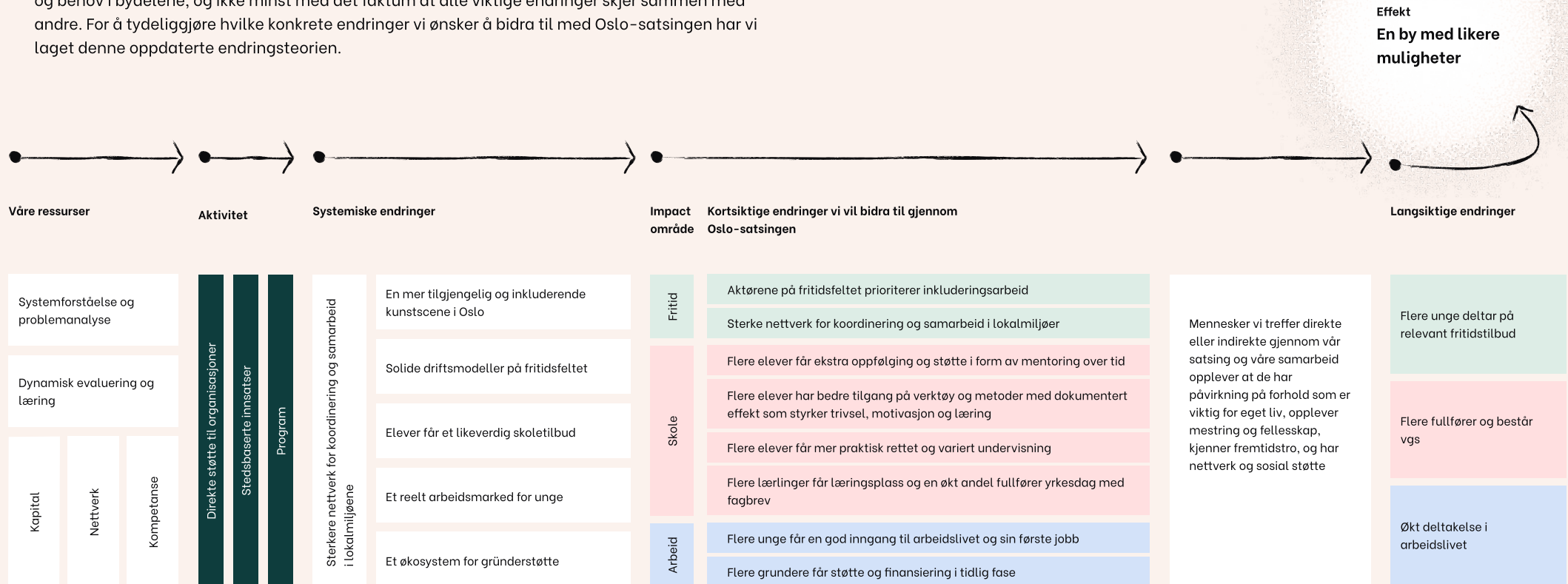
Som Ferds konsernsjef, Morten Borge sier det: Disse bydelene er Oslos mest undervurderte områder. Nå ser vi frem til å utløse mer av potensialet som finnes der.

Foto av Ole Witter Jacobsen

Endringene vi vil bidra til i fremtiden

Kunnskapsgrunnlaget fra Rambøll ligger fortsatt til grunn for valgene vi tar i Oslo-satsingen. Men nå kombinerer vi den med erfaring fra våre samarbeidspartnere, med tall og harde fakta på levekår og behov i bydelene, og ikke minst med det faktum at alle viktige endringer skjer sammen med andre. For å tydeliggjøre hvilke konkrete endringer vi ønsker å bidra til med Oslo-satsingen har vi laget denne oppdaterte endringsteorien.

8

gode råd til politikerne våre i Oslo

1 Ikke tro at dere sparer penger ved å kutte!

Løsningen er ikke å kutte i forebyggende tiltak for barn og unge. Politikerne i Oslo må se på nye måter å finansiere sosiale tiltak på, som både skaper forutsigbarhet og treffer bedre. “Alle” vet at dersom vi skal spare penger i det store bildet, må vi inkludere flere i fritidsfeltet – sørge for at de unge får utdanning og at de finner en vei inn i arbeidslivet. Vi må investere i forebygging. Likevel er det slik at når budsjettene kuttes, så er det som regel det forebyggende arbeidet som ryker først. Usikker finansiering og støtte som kuttes i dårlige tider, gir fagfolkene, bydelene og tjenestene dårlige forutsetninger for å lykkes i sitt viktige arbeid.

Skal kommunen spare penger, må denne finansieringsfloken løses. Politikerne og offentlig sektor må ut av den evige runddans av strakstiltak og enkeltprosjekter. Varige resultater kommer kun hvis forebyggende arbeid blir en grunnleggende del av hvordan det offentlige planlegger, prioriterer og investerer i barn og unge.

Våre politikere må tørre å tenke nytt rundt finansieringen av forebyggende innsats. Kunsten er å legge til rette for at finansieringsstrukturer og budsjetttrammeverk understøtter behovet for å prioritere den tidlige innsatsen fremfor brannslukkingen.

2 Bli verdens beste samarbeidspartner!

Oslo kommune må bli bedre på å samarbeide med private aktører, og vellykket samarbeid krever mer enn festtaler og gode intensjoner. Kommunen må gjøre det enklere for sine ansatte å utløse potensialet som ligger i strategiske samarbeid. I en ny virkelighet med presset kommuneøkonomi, dyrtid og store samfunnsutfordringer må alle private, offentlige og ideelle aktører jobbe sammen for å snu den negative spiralene.

Ansvaret for å løse samfunnsutfordringer kan ikke hvile på det offentlige alene. Og det offentlige kan ikke være eneste premissgiver for felles utviklings- og endringsarbeid. Gjennom et flerpartssamarbeid, langsiktig forpliktelse og bredere involvering av aktører fra sivil, frivillig, privat og ideell sektor, kan vi bygge et mer robust og bærekraftig samfunn der innsatsen er samordnet og forankret i virkelige behov.

Vår erfaring fra de tre første årene av Oslo-satsingen er at det er enklere å få til konstruktive samarbeid der man er tetttest på borgerne. I bydelene og i nabolagene tvinges samarbeid og koordinering av ressurser frem som en nødvendighet for å takle utfordringer som alle kjenner et ansvar for å løse. Flere av de lokale prosessene berøres av byomspennende tiltak eller ordninger. Vi ber Oslo kommunes politikere – gjennom de relevante byrådsavdelingene – å sørge for at deres arbeid aktivt støtter opp om arbeidet som skjer lokalt.

Skal Oslo kommune lykkes i å utløse potensialet som ligger i samarbeid, må det bli enklere for kommunens ansatte å identifisere, utvikle og følge opp arbeid som faktisk løser et identifisert problem. Dette forutsetter en tydelig politisk vilje og organisatorisk støtte gjennom styringslinja, samt investeringsvilje i selve samhandlingen.

3 Bruk nye modeller for samarbeid i områdesatsingen!

Områdesatsingene har ikke lyktes i å snu den negative spiralen alene. Vi foreslår “Collective impact” som modell i en videreføring av Områdesatsingene fra 2027. Systemendringer som planlegges som prosjekter, fører sjelden til varige løsninger. Enten blir de for dyre å videreføre i vanlig drift, eller så blir de for rigide og vanskelige å legge ned eller omprioritere. Samarbeidet på tvers av bydeler og delprogrammer har i noe grad bidratt til å bedre samspillet mellom tjenester, men det har også vært preget av fragmentering og parallelle løp. Slikt koster penger.

Collective Impact er en tilnærming for organisering av målrettet og koordinert samskaping på tvers av samfunnsaktører i offentlig, frivillig og privat sektor. Gjennom et flerpartssamarbeid, langsiktig forpliktelse og bredere involvering av aktører fra sivil, frivillig, privat og ideell sektor, kan vi bygge et mer robust og bærekraftig lokalsamfunn. Metoden legger særlig vekt på innbyggerinvolvering, delt datagrunnlag og –måling, robuste samarbeidsstrukturer og langsiktig finansiering.

Evaluerings og vurdering av videreføringen av Områdesatsingene gir derfor en utmerket mulighet til å introdusere nye måter å jobbe på. Vi ber om at politikerne vurderer “Collective impact”-modellen i dette arbeidet, for å skape sosialt og økonomisk bærekraftige nabolag i bydelene våre. Deler av modellen er allerede tatt i bruk over tid av Pådriv, som bør sees som en relevant og kompetent aktør på dette feltet.

4 Gi elevene lik mulighet for støtte!

Vi ber våre politikere sørge for at Utdanningsetaten gjennom systematisk samspill med de supplerende læringsarenaene gir alle Oslo-skolens elever et likeverdig tilbud. I dag er tilbudet begrenset og preget av tilfeldigheter. Dette er et alvorlig hinder for lik tilgang til læring, trivsel og mestring. Dagens praksis leter først etter feil, ikke løsninger. Systemet bruker tid på å utrede, stille diagnoser og fatte vedtak, mens elever som gjennomgår en vanskelig periode, blir sittende fast i køen. Disse elevene trenger ikke langvarige spesialtiltak, men rask tilgang til korte, målrettede læringsarenaer som kan supplere skolen. På den måten kan man møte elevene, motivere til oppmøte og gi en opplevelse av mestring før utfordringene setter seg.

Oslo-satsingen har dokumentasjon på at behovet for supplerende læringsarenaer i Oslo er økende, mens tilgangen til tilbudene er usikker. Vi har også foreslått flere tiltak til forbedringer på systemnivå, til politisk ledelse og til Utdanningsetaten, basert på praksis fra andre fylker. Vi mener Utdanningsetaten har en viktig rolle i å utvikle et godt leverandørmarked, og at det ligger et ubenyttet potensial i strategiske samarbeid med stiftelser og andre støttespillere på feltet. Gode samarbeid starter med en felles forståelse av behovene.

5 Skap et arbeidsmarked for unge som varer!

Mange unge ønsker selv å jobbe. Offentlige midler til arbeidsplasser bør ha et tydelig mål om å bidra til et mer bærekraftig arbeidsmarked for unge. Vi utfordrer politikerne til å vurdere hvordan dette kan erstatte offentlige tilskuddsordninger og dermed frigjøre offentlige midler til de unge arbeidstagerne som trenger mest oppfølging.

Det mest bærekraftige er et arbeidsmarked basert på reelle behov hos arbeidsgiver, der arbeidsgiver tar ansvar for både lønn, opplæring og oppfølging. Dette kan oppnås ved å styrke de unge som attraktive arbeidstakere, ved å sørge for god kobling mellom arbeidstakere og arbeidsgivere, og ved å støtte bedrifter i deres rekrutterings- og inkluderingspraksis.

Vi er mange aktører som engasjerer oss i denne tematikken. Vi foreslår at Oslo kommune skaper et tydeligere økosystem av aktørene som er opptatt av arbeid for unge, der det blir tydeligere hvilke roller og funksjoner de ulike aktørene skal ta.

6 Hjelp idrettslagene, men hjelp dem smartere!

Idrettslag i ressursutsatte områder har dårligere forutsetninger for å skape en bærekraftig økonomi. Vi foreslår et felles prosjekt som ser på hvordan finansiering best bør innrettes slik at idrettslagene får gode forutsetninger for å skape solide driftsmodeller. Mange har stor vilje til inkludering, men mangler kapasitet og stabile inntekter. Verdifull tid går med til søknader og rapportering, mens inkluderingsarbeidet – som krever relasjonsbygging og langsiktighet – nedprioriteres.

Med utgangspunkt i det gode samspillet mellom aktørene i prosjektet “Bærekraftige idrettslag” der Byrådsavdeling for Næring og kultur og Bymiljøetaten er med, så foreslår vi et parallelt prosjekt som ser på hvordan finansiering kan innrettes smartere, slik at idrettslagene får reell kapasitet til å bygge solide driftsmodeller. Inspirert av prinsipper om positiv forskjellsbehandling, ønsker vi å utvikle modeller som gir mer forutsigbarhet til lag i områder med sammensatte behov.

7 Slipp gründerne til!

Det er ildsjeler, gründere og samfunnsutviklere i alle deler av byen vår. Mange ganger er det bare et lite dytt som skal til – en lokal arena, et tilskudd eller en støttespiller for å utløse engasjementet og skape lokal verdi. Vi oppfordrer våre politikere til å legge bedre til rette for både sosiale entreprenører som skaper verdi i nabolagene og for kommersielle gründere med vekstambisjoner. Begge trenger forutsigbare rammer, tilgjengelig støtte og plass i byens utvikling.

Unlimited-modellen er et svært godt verktøy for å systematisk støtte frem nabolagsgründere. Unlimited er gjennom Oslo-satsingens støtte etablert midlertidig flere steder i Oslo Øst og Sør. Vi ber om at Oslo kommune ser på hvordan modellen kan implementeres i kommunens faste tilbud til befolkningen, der folk bor.

I bydel Alna og i Søndre Nordstrand er det gjennomført midlertidige prosjekter som skal akselerere kommersielle gründere og koble disse med kapital, nettverk og kompetanse. Nyttige erfaringer er høstet og det er nå et sterkt nettverk av offentlige og private aktører som sammen ser på hvordan et smart gründertilbud på tvers av bydeler i ytre by kan se ut. Vi ber Oslo Kommunes politikere sette entreprenørskap på agendaen og ta en tydelig rolle i å re-etablere byens tilbud på gründerfeltet, i samarbeid med de gode krefter som nå er engasjert.

8 Tilrettelegg for byutvikling!

Engasjerte eiendomsutviklere, ideelle organisasjoner, stiftelser og innbyggere sitter på store ressurser som kan komme flere til gode. De trenger en fremoverlent kommune som ser potensialet de kan utløse ved å bruke eiendommene de eier mer strategisk for å tilrettelegge for langsiktig engasjement fra andre.

Et godt eksempel på hvordan tilrettelegging kan utløse ressurser finnes på Romsås. Her har Deichman, Bydel Grorud, Kulturretaten og Ferd har gått sammen om en felles satsing på kunst og kultur. Samarbeidet ble formalisert i en intensjonsavtale våren 2025. Aktivitetene inkluderer både det profesjonelle kunstfeltet, den instrumentelle kunsten og det fritidsbaserte tilbudet. Gjennom gjensidig støtte, deling av ressurser og felles prosjekter, arbeider partene målrettet for en langvarig og meningsfull tilstedeværelse på Romsås.

Med dette løftes kunsten frem som et sentralt element i utviklingen av området. Aktørene har etablert et solid fundament med tydelige ambisjoner. Men for å lykkes med å bygge en varig arena for kunst, er det avgjørende at Oslo kommune gir tydelige og langsiktige avklaringer rundt sine planer for området, særlig for det gamle sykehjemmet. Altfor mange prosjekter preges av midlertidighet, noe som svekker den sosiale bærekraften. Denne satsingen skal derimot skape varige verdier gjennom kunst og kultur, men det krever forutsigbarhet. Vi ber Oslo kommune ta tydelige grep for å legge til rette for gode samarbeid om byutvikling, og spesifikt på Romsås om å prioritere kunst- og kulturrelaterte leietakere i det gamle sykehjemmet på Romsås for en periode på minst tjue år. Alternativt kan et tilsvarende krav settes som kriterie ved et salg. Slik kan kunsten bli en drivkraft i byutviklingen på Romsås.

Hvordan går vi videre?

Vi vil endre fortellingene

Det er to måter å snakke om den delte byen på. Den ene av dem starter i en fortelling om frykt og farer, om problemer og alle feilene som er gjort og fortsatt gjøres. Denne fortellingen kan til tider kanskje være sann, men samtidig bygger den avstand. Det er ikke en fortelling som skaper nytt eller forandrer det gamle.

Den andre fortellingen ser etter styrker og muligheter, den forsterker og løfter. Den andre fortellingen dytter frem lagspillerne, ildsjelene, trenerne, lederne, lærerne, foreldrene og alle de andre som vil godt og har det godt der de bor. Den andre fortellingen handler om hva vi faktisk kan få til, om å se det enorme potensialet som ligger skjult i den første fortellingen. Oslo-satsingen ønsker, med begge beina godt plantet i tallene og forskningen og utfordringene som finnes, å løfte frem den andre fortellingen. Vi skal vise frem, dyrke og være med å skape rammene som trengs for at det er samhold, nabolag, kreativitet og godhet som skriver historiene om disse bydelene. Vi ser styrkene og mulighetene. *Det* er vår fortelling.

Gjøre mer av det som fungerer

Vi skal gjøre mer av det som fungerer – med organisasjoner som leverer resultater og har tillit i lokalmiljøet. Vi skal gi dem forutsigbarhet og mulighet til å treffe flere. Dessuten skal vi fortsette å koble dem sammen med hverandre, og med systemene rundt dem. Vårt mål er å bidra til bærekraftige løsninger – ikke bare i enkeltprosjekter, men som en del av større systemer og nabolag. Det handler ikke om å finne én løsning, men om å bygge nettverk av mennesker, initiativer og strukturer som forsterker hverandre.

Fortsatt være en starthjelper

Det vil alltid være lang vei mellom prosjektbeskrivelse og virkelighet. Vi vil ta ned risikoen for de som støtter nyskapende og viktige prosjekter ved å aktivt hjelpe organisasjoner med nettverk, finansiering, kontakter og råd i en introduksjonsfase. Vi velger organisasjoner det er behov for i en lokal kontekst og som bidrar aktivt til Oslo-satsingens sosiale mål. Når prosjektene er bedre forankret, er de lettere å beskrive og planlegge, og det kan være tryggere for andre å finansiere.

Investere i tidlig innsats og forebygging

Kutt i forebyggende tiltak for barn og unge i bydelene vil gi svært uheldig effekter på lang sikt. Allikevel er det slik at behovet for besparelser på offentlige budsjetter er helt nødvendig, og de treffer først de innsatsene og oppgavene som ikke er lovpålagte. Vi vil utforske om vår kapital gjennom effektkontrakter kan gi det offentlige handlingsrom til å investere i langsiktige og virkningsfulle tiltak innenfor forebygging og at denne innsatsen på sikt kan finansieres gjennom besparelser som følge av at en større andel av befolkningen kommer i arbeid og får gode liv.

Vi vil lære, endre og treffe bedre

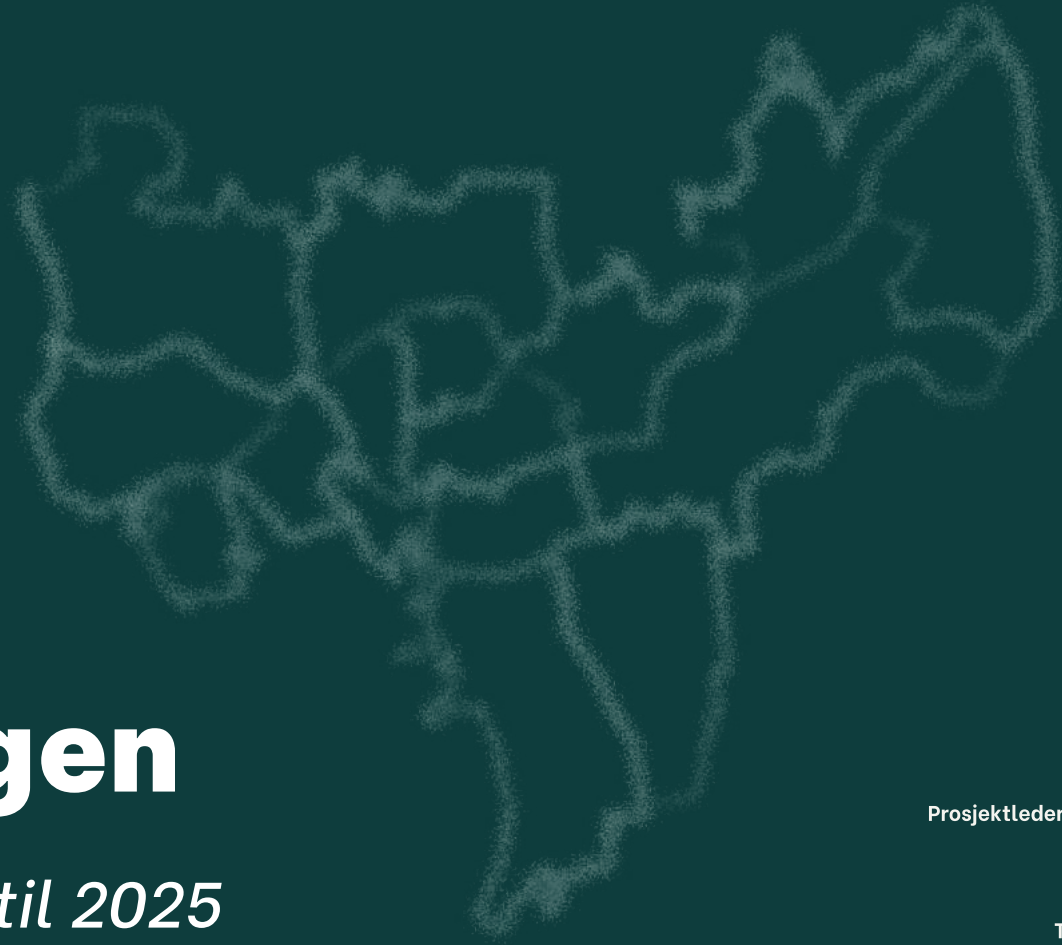
Etter tre år med både planlagt og organisk utviklingsarbeid har vi nå et tydeligere bilde av hva vi bør satse på videre, og hva vi ønsker å måle. Når man jobber med komplekse samfunnsutfordringer, vet vi at effektene sjelden kan isoleres. Likevel er det mulig å dokumentere hva vi bidrar til, og hvilke bevegelser vi er en del av. Derfor utvikler vi nå et mer helhetlig målingsrammeverk. Sammen med forskningsmiljøer og på bakgrunn av praksiserfaringer, ønsker vi å finne måter å måle effekt på som gir innsikt, retning og mening – både for oss og for samarbeidspartnerne våre. Målet er ikke å telle alt, men å forstå mer av det som faktisk skjer, og bruke den innsikten til å styrke arbeidet vårt videre.

Få flere med på laget

Oslo-satsingen skal være en pådriver og plattform for felles innsats, enten du vil være aktivt med eller du vil bidra på litt avstand. Vi har gode systemer for å sørge for at finansiering kommer til rett sted, og vi kan gjerne dele dette systemet med flere som ønsker å bidra med kapital. Vi vil fortsette å dyrke de gode relasjonene med de som engasjerte seg tidlig, og vi vil invitere flere til å bli med gjøre byen litt mindre delt. Da er det behov for alle gode krefter – enten de kommer fra øst eller vest, privat næringsliv, sivilsamfunn eller offentlig sektor.

Den hele byen

At byen nå nærmest er delt i to, betyr ikke at det trenger å være sånn i fremtiden. Ingenting er fastlagt, ingenting uunngåelig. Vi er en liten by i et lite land, og vi har alle muligheter til å skape en hovedstad der det er like muligheter for alle. Men én ting er sikkert: Vi må gjøre det sammen. Og vi må gjøre det mens vi ennå kan. Mest av alt fordi Oslos potensiale er så mye større enn de fleste ser for seg.

Oslo-satsingen

En læringsreise fra 2022 til 2025

Våren 2025

Prosjektledere Sabha Qureshi-Holen, Ferd SE

Henriette Skretteberg, Ferd SE

Tegninger Sabha Qureshi-Holen

Layout og innholdsdesign Halogen AS